

fuzinar

Leto XXXI

Ravne na Koroškem, marec 1994

Št. 3

VSE POTI VODIJO V - PODJETNIŠTVO

Duh podjetništva je zajel Slovenijo, bi lahko priredili znano krilatico. Val pa je pljusnil tudi prek ograje nekdanje Železarne Ravne, zlasti po odločitvi, da je treba reorganizirati t.i. podjetja C. Tako sedaj poteka intenzivno ustanavljanje novih zasebnih podjetij, nekatera od njih pa so tudi že registrirana in že delujejo.

Pred tremi leti smo imeli v Sloveniji okrog 2.700 podjetij, od takrat pa se je rodilo več kot 30.000 zasebnih podjetij (ob koncu prvega polletja 1993 jih je bilo npr. registriranih 32.000, od teh jih je 19.313 dejansko poslovalo). Po številu predstavljajo kar 94,6 odst. vseh podjetij. Zasebna podjetja ustvarijo več kot 48 odst. vse slovenske akumulacije, nanje pa pride tudi 50 odst. investicij z visoko lastno udeležbo. Ta podjetja ustvarjajo 15,7 odst. prihodka v celotnem gospodarstvu, 28,6 odst. bruto dobička in samo 4,8 odst. vseh izgub. Take rezultate zasebna podjetja dosegajo le ob 7,5 odst. deležu vseh zaposlenih. Struktura malega gospodarstva je naslednja: 40 odst. trgovina, 30 odst. storitve, 20 odst. proizvodnja in 10 odst. klasična obrt.

Nekateri strokovnjaki opozarjajo, da je stara industrija še vedno pomembna, saj 300 do

500 podjetij drži pokonci slovensko industrijo. Mala in srednja podjetja so resda dala 50 do 60.000 novih delovnih mest, stara industrija pa jih je izgubila 180.000, vendar 6 ali 7 milijard izvoza odpade na stara podjetja.

Če podjetništvo razumemo kot stil poslovnega odločanja, kot prevzemanje rizika pri uveljavljanju inovacij oziroma novosti, potem po Muleju razlikujemo 7 stopenj (tveganje se iz stopnje v stopnjo povečuje oziroma je v višjih fazah seštevek tveganj iz nižjih stopenj). To je naravna pot podjetništva, saj se podjetniki odločijo za večje tveganje v trenutku, ko z manjšim rizikom pač ni mogoče več poslovati.

Tako npr. v 1. stopnjo uvrščamo poslovanje s tujimi viri, ki niso niti izposojeni, zato je poslovanje najcenejše in najmanj tvegano. Sem spadajo razni svetovalci in zastopniki ter mezdni delavci, ki prodajajo svoje delo.

V 2. stopnji sta obrt in trgovina, poslovanje poteka z lastnimi ali sposojenimi viri. Sem sodijo interni delničarji in solastniki, ki poleg

delovne sile tvegajo tudi imetje in sloves.

V 3. fazi je proizvodnja, ki zahteva večje naložbe v prostore in opremo, več finančnega in kadrovskega tveganja, dela pa za vnaprej znanega naročnika.

V 4. fazi že poteka proizvodnja za neznanega kupca, tveganje pa se skriva v raziskavi, obdelavi, osvojitvi in ohranitvi trga.

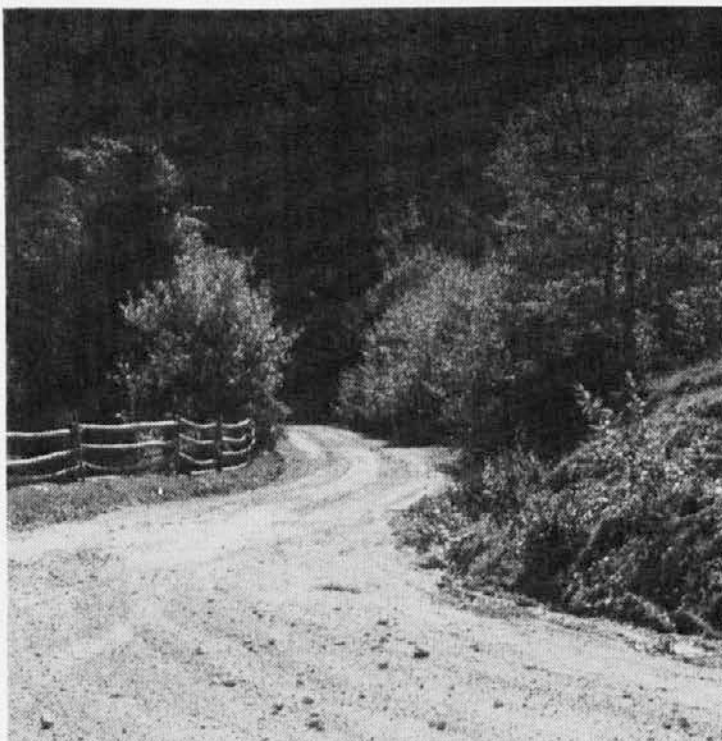
Ker je kupcev, ki bi bili zadovoljni z vedno istim izdelkom, vse manj, je treba prevzeti tveganje razvoja tehnologije. To je 5. stopnja.

Ne zadošča pa razvoj brez raziskav, zato ponudi podjetje v 6. stopnji izvirne izdelke.

Ker podjetje raste, postaja domači trg preozek. 7. in najvišja stopnja tveganja je zato mednarodno trženje.

Gospodarstvo in družba imata največ koristi, ko uspejo tisti z najvišjo stopnjo tveganja.

Novi podjetniki, ki izhajajo iz nekdanjih železarskih podjetij, so seveda v tem trenutku še nekeje na spodnjem delu opisane lestvice; verjetno pa je njihov položaj - ne glede na vse materialne in moralne spodbude - različen. Nekateri so se na novi status že dlje časa pripravljali, druge pa je bolj ali manj presenetil. Z zasebnimi podjetji znotraj območja železarne vsekakor začnemo novo obdobje razvoja, zato bomo podjetništvu v naslednjih številkah namenili več prostora.

ALI NAJ GREDO SINDIKATI IZ TOVARN?

Zapis z 52. seje IO SKEI Slovenije

Izvršni odbor Sindikata kovinske in elektro industrije Slovenije že dalj časa sklicuje seje "na terenu", na območjih, kjer organizacijo in njene člane pestijo posebni problemi. Zadnja seja je bila v petek, 4. marca, na Rimskem vrelcu, kamor je slovenske sindikaliste povabil Sindikat SKEI, ki deluje v podjetjih - naslednicah Železarne Ravne. Predstavniki ravnega SKEI in izvršnega odbora SKEI Slovenije so razpravljali o vprašanih lastninjenja in privatizacije v slovenskih podjetjih ter o organizacijskih spremembah, ki čakajo ta sindikat.

S PRIVATIZACIJO IZGUBLJAJO DELAVCI

Sekretar Sindikata SKEI družb SZ na lokaciji Ravne Janko Dežman

je v uvodu opozoril, da so družbene spremembe v Sloveniji tako hitre, da jim sindikat s svojimi organizacijskimi oblikami in zahtevami ne utegne slediti, tisti, ki vodijo privatizacijske postopke (lastninjenja, kakor ga predvideva zakon, v podjetjih kovinske industrije sploh ni!), pa se znajo zakonskim določilom, ki ščitijo delavce, spretno izogibati. Tako ti pogosto ostanejo brez lastnine in brez pravic, ki so si jih pridobili z dolgoletnim delom. Ostanejo tudi brez svojega sindikata, saj se organizacijsko ni prilagodil novim, prehodnim oblikam polzasebnih, zasebnih in mešanih družb, ki jim sedanja organiziranost Svoobodnega sindikata ne ustreza.

Predsednik SKEI Slovenije Albert Vodovnik je menil, da družbene spremembe ne prehitujejo zgolj sindikatov, temveč jih družba v celoti ne obvladuje več. O problematiki Slovenskih železarn se je želelo vodstvo sindikata SKEI že pred časom pogovarjati s predstavniki vlade in Slovenskih železarn, vendar je vodstvo koncerna zahtevalo, da so sestanek preložili.

Reorganizacij in last-

ninskega preoblikovanja pa ne doživljajo samo Slovenske železarne, temveč vsi veliki sistemi in celotno slovensko gospodarstvo. Veliki sistemi razpadajo organizacijsko, medtem ko se kapitalsko podjetja vse bolj povezujejo in tako nastajajo nove, kapitalske povezave. V tem procesu pa izgubljajo predvsem delavci.

Velika nevarnost grozi delavcem v servisnih službah ali tako imenovanih družbah C. S privatizacijo teh dejavnosti so delavce, zaposlene v njih, izločili iz (bivšega) sistema. Naslednja stopnja pa je ta, da podjetja A zaposlijo svoje delavce - vzdrževalce in druge, privatizirana servisna podjetja in zaposleni v njih pa ostanejo brez dela in brez pravic, ki so si jih pridobili z dolgoletnim delom v skupnem podjetju - sistemu. Taki primeri so že bili v podjetjih, ki so se prva reorganizirala, vprašanje pa je, kako bo to v sistemu Slovenskih železarn.

Kakor je dejal Vodovnik, so bile Slovenske železarne podržavljene v dveh funkcijah - da bi usposobili del težke industrije za nadaljnjo proizvodnjo in da bi predelovalno industrijo pripravili za stečajno maso.

V zvezi s tem sindikati vodijo dve akciji:

1. uveljaviti listine za manj izplačane dele plač

2. spremeniti zakon o lastninjenju tako, da bi objekti družbenega standarda, zgrajeni z delavskim denarjem, postali last sindikatov.

V zvezi z listinami o manj izplačanih OD so hoteli sindikati sprožiti ustavni spor, pa je predsednik vlade Drnovšek zagotovil, da ni potreben.

Kakor se je pokazalo, objektov družbenega standarda ne bi prodajali za svež denar, temveč bi jih bodoči lastniki dobili brez vloženega kapitala, ampak s finančnimi transakcijami, na kar sindikati ne morejo pristati. Predlagali so, da bi te objekte sami prevzeli v upravljanje. Organizirali naj bi sindikalni koncern, v katerega bi lahko delavci vlagali tudi certifikate.

SINDIKAT SKEI PRED REORGANIZACIJO

Vsem spremembam, ki se godijo v gospodarstvu, bi se moral organizacijsko prilagoditi tudi Sindikat SKEI. Sprejet je Zakon o soupravljanju v podjetjih, sveti delavcev, ki jih predvideva, pa še v glavnem ne delujejo. Vprašanje je, kaj sveti delavcev pomenijo za sindikat. Ali je v podjetjih pros-

tor za obe delavski organizaciji ali to pomeni, da bi moral sindikat zapustiti podjetja?

Vodstvo Sindikata SKEI računa na obe možnosti. So podjetja, od koder bi že danes lahko potegnili svoje kadre in učinkovito delovali "od zunaj", za druga podjetja pa bi to pomenilo konec sindikalnega delovanja, s tem pa bi bili delavci prepuščeni na milost in nemilost delodajalcem.

Kakor kažejo dosedanje procesi privatizacije, je učinkovitost sindikata premajhna predvsem zato, ker nima dovolj strokovno usposobljenih kadrov. Nekateri sindikalni voditelji pa tudi nimajo dovolj poguma, da bi se uprli procesom, ki jemljejo pravice delavcem.

Zaradi težavnega gospodarskega položaja v državi in zaradi vseh družbenih sprememb, ki položaj delavcev še otežujejo, bi v Sloveniji potrebovali močno sindikalno organizacijo. Sindikalno gibanje pa je razdeljeno, sindikalne organizacije delujejo druga proti drugi in se v veliki meri ukvarjajo same s seboj. To v precejšnji meri velja tudi za Sindikat SKEI. Nejasna je njegova vloga in povezava z ZSSS, nerešena pa je tudi njegova organiziranost v koroški regiji.

Predstavniki Sindikata SKEI bivše Železarne Ravne so predlagali, da bi se organizirali kot regijski sindikat družb SZ na lokaciji Ravne, druga veja pa naj bi bil regijski sindikat ostalih podjetij koroške regije.

Predstavniki z drugih območij in vodstva sindikata SKEI s takim predlogom niso soglašali, temveč so menili, da bo treba na Ravnah zgladiti nesoglasja in oblikovati enoten regijski odbor SKEI.

Kakšna bo nova organiziranost SKEI na Koroškem in v državi, bo jasno približno čez dva meseca, ko bo ta sindikat pripravil svojo volilno konferenco. Pri tem gotovo niso pomembne formalnosti, sindikat mora biti organiziran tako, da lahko učinkovito deluje za svoje člane. Če jim ne more pomagati, je vseeno, ali deluje znotraj ali zunaj tovarn, ali je v regiji en regijski odbor ali sta dva ali več - je vseeno, če je, ali pa ga ni.

Mojca Potočnik

DIREKTORJI O POSLOVANJU

JEKLOLIVARNA

O poslovanju v preteklem letu in o načrtih za leto 1994 je direktor dipl. inž. Jože Studenčnik povedal naslednje:

BOLJE OD LANI, a daleč od stvarnega jutri

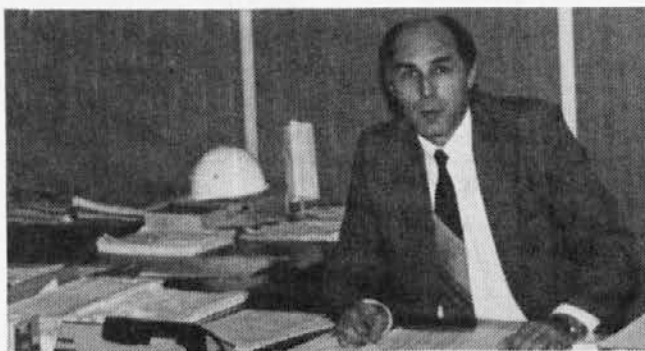
"Po letu dni, odkar vodim to podjetje, sem razočaran. Pričakoval sem, da bom lahko v krajšem času naredil več.

Prej so bili glavni problemi zaradi pomanjkanja naročil. Zdaj je pa stanje tako, da niti naročil, ki jih uspemo pridobiti, ne zmoremo izpolniti v dogovorjenem roku in v skladu z zahtevami glede kakovosti. V Jeklolivarni se je veliko ljudi predčasno upokojilo, nekateri so odšli drugam. Sprašujem se, ali so šli iz podjetja pravi ljudje. Proizvodnja ne more v redu potekati, če se nekaj ljudi muči za borno plačo, drugi pa se pred delom umaknejo v bolnišnico in dobijo potem celo večjo plačo kot tisti, ki delajo. Ne rečem, da ni nihče res bolan, kdor gre v bolnišnico, toda precej je takih, ki to izkoriščajo. Najhuje pa je, da ne moreš stimulirati tistih, ki delajo. Zaradi takih zakonov bomo nazadnje vsi ostali brez plač.

Bilančni rezultati še (17. februarja) niso znani, vendar vse kaže, da za Jeklolivarno ne bodo ugodni. Glede na mesečne rezultate bi moral biti končni rezultat boljši kot prejšnje leto, toda pri bilanci se upošteva tudi dolg iz preteklosti, in ta vleče navzdol.

Pri proizvodnih stroških imajo plače velik delež, a izguba je dvakrat večja od plač. Ob tem se moraš vprašati, ali se s tako dejavnostjo v Sloveniji sploh še splača nadaljevati.

Lani smo dosegli rezultat,

ko pri 100-odstotni realizaciji materialni stroški znašajo 82 odstotkov. To je bolje kot v letu 1992, ko so ti stroški znašali kar 96 odstotkov, a še vedno preslabo, da bi se to delo splačalo.

Letos si bomo prizadevali stroške kar najbolj znižati. Cene vhodnih materialov bomo znižali tako, da bomo za vsak nakup zbirali ponudbe in kupovali pri najugodnejših ponudnikih. Povprečne nabavne cene želimo tako znižati vsaj za 5 odstotkov.

Na prodajne cene ne moremo veliko vplivati, saj je konkurenca velika in svetovne cene se znižujejo. V slovenskem prostoru so bile morda cene previsoke, saj tudi naši kupci - predelovalci delajo za svetovni trg. Prišli bomo do tega, da bomo domače in tuje kupce ize-načili. Vprašanje pa je, ali so bile znotraj Slovenskih železarn v začetku cene prav postavljene. V mislih imam Armature, ki jim je Železarna Ravne v začetku pomagala morda tudi z nižjimi cenami ulitkov iz Jeklolivarne. Lani so nam že priznali nekoliko višje cene, a menim, da je še nekaj rezerve.

Drugačen je problem, če kdo sklepa slabe pogodbe, potem pa izsiljuje nizke cene pri svojih dobaviteljih, ker se mu drugače posel ne izide. Vendar je tudi res, da je pravo ceno zelo težko določiti. Kakšne so relacije med evropskimi kupci in proizvajalci, je težko zvedeti, saj konkurenca vse podatke skriva, kupci pa tudi ne povedo pravih cen.

Vprašanje je tudi, komu prodajati, za koga delati. Gotovo ni dobro biti odvisen od enega kupca, delati za veliko malih kupcev se pa tudi ne splača. Tu je vsak izdelek unikat, veliko stroškov je z izdelavo modelov in z administracijo ter s pripravo tehnologije. Tveganje je večje, izmeček tudi, delo je sicer plačano, a zaradi majhnih količin pravega učinka ni.

S kakovostjo in tehnologijo imamo precejšnje težave. Včasih se čudim, da jih tako dolgo ne moremo rešiti, še posebno, ko gre za stalne partnerje. Z Armaturami se npr. nenehno dogovarjamo, a pripomb drug drugega ne upoštevamo. S popravili so pa ogromni stroški.

Te probleme moramo rešiti. Začeli smo še s kadrovskimi ukrepi, veliko pa si obetam tudi od Macurjeve šole kakovosti. V timih za kakovost sodeluje 48 ljudi. Menim, da toliko ljudi iz vseh struktur mora imeti vpliv na kakovost proizvodnje. Sicer pa ima ta skupina nalogo izoblikovati sistem zajemanja stroškov kakovosti in uvesti metode kakovosti po standardih ISO 9000. Imamo že izdelan poslovnik kakovosti; določila, ki so zdaj še bolj na papirju, moramo uveljaviti v praksi. S tem bomo pridobili tudi certifikat kakovosti.

Upam, da bomo letos v Jeklolivarni poslovanje v primerjavi z lanskim letom še izboljšali. Optimizem tudi dovoljuje stanje naročil, ki je bilo že v začetku leta boljše kot pred letom dni. K intenzivnejšemu in bolj skrbnemu delu bomo morali pritegniti vse službe. Če hočemo imeti dovolj dela, ni dovolj, da gara samo komerciala. Delo je treba opraviti dobro in v dogovorjenem roku, to kupca veže na proizvajalca. Če pogojev ne izpolnjuješ, vzbujáš nezaupanje in partner - preden povsem odpove naročilo - v takem podjetju naroča le manjše količine, in to po najnižjih cenah. Svojih pogojev tedaj ne moreš postavljati.

Ob zavzetem delu vseh računam, da bomo tekoče poslovali z minimalno izgubo. Število zaposlenih v podjetju se je zaradi reorganizacije vzdrževanja in Poslovnega servisa povečalo od 296 na 371, precejšnje težave pa imamo zaradi velikega števila bolniških. Če hočemo izpolniti načrte, bomo morali tovrstne odsotnosti zmanjšati."

Mojca Potočnik

Ob prevzemu direktorske funkcije smo se z dr. Tonetom Pratnekarjem

pogovarjali o poslovanju Armatur in o njegovih načrtih v zvezi s tem podjetjem. Iz pogovora povzemamo naslednje misli in mnenja.

ARMATURE

PRAVA STRATEGIJA JE V POVEZOVANJU

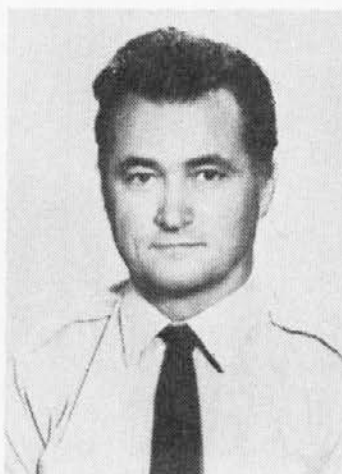
"Menim, da so Armature vredne več, kot predstavlja 200 zaposlenih s halo in stroji. Zaključujejo reproverigo proizvodnih sistemov vseh firm, ki v proizvodnem procesu sodelujejo, od livarstva naprej. Name-ravam oblikovati konzorcij za industrijske armature v Sloveniji. V njem bi se povezale firme, s katerimi Armature Muta že sodelujejo, to so: Jeklo-livarna in Kovačnica Ravne, Stroji Ravne, Livarna Vuzenica in Štore, TAM Maribor in Kovačnica Muta. Rad bi, da bi se - povezani - pokazali pred svetom v veličini, kakršno predstavljamo kot sklenjena proizvodna in tehnološka veriga.

Sedanje drobljenje Železarn Ravne na male proizvodne obrate je nesprejemljivo. Povzročila, da je vsaka proizvodnja, vsak obrat ranljiv. Jeklarna Ravne se je iz svetovnih kriz vedno reševala s povezavo med metalurgijo in predelavo. Zdaj se kritična masa drobi in za zunanje kupce smo lahek plen tako glede postavljanja pogojev kot pri odkupih. S konzorcijem industrijskih armatur bi rad

začel ustvarjati nove Ravne.

Poleg industrijskih armatur so še tri ali štiri druge reproverige, ki bi jih razvijal vzporedno - tak je dogovor z novim vodstvom Slovenskih železarn. Tako bi gradili nove Ravne na bazi posameznih firm, povezanih v zaključene poslovne sisteme, s čimer bi dobili večjo moč pred tujci, ki nas hočejo (pre)poceni kupiti, kar velja npr. za Nože in Armature.

V konzorciju industrijskih armatur bomo proizvodni program razširili od velikosti 15 do 400 mm na velikosti do 1000 mm, zato bi morali vključiti proste zmogljivosti v STO in Strojih, predvsem pa bi rad pritegnil razvojne kadre, ki so zdaj v podjetjih Železarn Ravne odveč. S podjetjem SIRD smo že začeli sodelovati,

pri izdelavi novih projektov pa bodo sodelovali še inženirji iz STO.

Kot sem dejal, želim urediti koncept reproverig: namesto posameznih tovarnic zgraditi nove Ravne. Seveda je vprašanje, koliko bodo posamezne družbe, ki pri tej proizvodnji sodelujejo, hotele sodelovati.

Dr. Tone Pratnekar -
novi direktor
Armatur

Upravni odbor družbe Slovenske železarn - Armature Muta, Ravne, d.o.o. je na svoji seji 3. februarja imenoval za novega direktorja podjetja dr. Toneta Pratnekarja. Dosedanji direktor inž. Alojz Karničnik se je predčasno invalidsko upokojil.

Tone Pratnekar se je zaposlil v Železarni Ravne leta 1966 kot dipl. inž. strojništva. Delati je začel v pripravi dela mehanične delavnice, po dveh letih je postal glavni tehnolog mehanike proizvodnje, nekaj let pozneje pa vodja proizvodnje v obratih mehanike obdelave. Leta 1980 je postal vodja službe za razvoj mehanike tehnologije in končnih izdelkov, z novim letom 1993 so ga imenovali za managerja in pomočnika direktorja Armatur in leto zatem za direktorja te družbe. Ob delu je inž. Pratnekar študiral na tretji stopnji ter dosegel naziv magistra in doktorja znanosti.

ARMATURE BODO RAZŠIRILE PROGRAM IN TRŽIŠČE

Kot direktor Armatur bi želel v letu 1994 predvsem razširiti krog naših kupcev. Poleg tržišča, ki ga obdeluje naš največji kupec Krombach - ta obvladuje predvsem območje Zahodne Evrope - bomo še naprej obdelovali rusko tržišče, kjer delujeta Metalka in Petrol, zno-va pa si želimo pridobiti ameriški trg. Z razširitvijo trga bomo manj odvisni od enega ali dveh kupcev in manj občutljivi zaradi cenovnega pritiska.

Razen teh tržnih aktivnosti bomo letos v podjetju oblikovali lasten informacijski sistem, tako da bomo lahko dnevno sledili stroškom. Proizvodne stroške

moramo znižati za 10 do 15 odstotkov, saj so Armature doslej kljub temu, da so bile zasedene z naročili, poslovale na meji rentabilnosti.

Dosegali smo premalo dobička, da bi lahko obnavljali že dotrajano opremo in stroje. Manjši dobički so bili tudi posledica sprememb v proizvodnem programu in osvajanja novih programov, predvsem kovanih armatur in sferolitine. Izgubili smo skoraj tri milijone mark, ker so štorsko livarno lani septembra zaprli in smo se morali preusmeriti na Livarno Vuzenica. Dobavitelj kovanih armatur pa je TAM Maribor.

Tretja naloga, ki jo bomo morali v letu 1994 izpolniti, bo dogovor o drugačnem sodelovanju s firmo Krombach v prihodnje. Ta naš dolgoletni partner je hotel kupiti celotne Armature za 1.300.000 DEM. Na tako ceno na srečo lastnik ni pristal.

Do leta 1996 še velja dolgoročna pogodba s firmo bratov Krombach. Do tega roka moramo pripraviti temelje za drugačno obliko sodelovanja, ki bo temeljila na kapitalski udeležbi Krombacha v Armaturah in prek njih v Jeklo-livarni Ravne. S Krombachovo kapital-sko udeležbo si nameravamo

zagotoviti tržišče, nove investicije in opremo ter obstoj dosedanjega števila delovnih mest.

Lani smo temu kupcu prodali 55 odstotkov proizvodnje, če pa ne bi imeli težav s sferolitino iz Štor, bi bil njegov delež 70-odstoten. Drugi vzrok za znižanje njegovega deleža pa je bila livarsko neosvojena tehnologija litja dela nerjavnega programa.

Pogoj za nadaljnji obstoj in dobro poslovanje Armatur na Muti je obnova proizvodnje v Jeklo-livarni na Ravnah. Investicije bodo veljale tri milijone mark. Z direktorjem Studenčnikom smo se že dogovorili, da se bo Jeklo-livarna od namenske proizvodnje preusmerila k armaturam in v tej povezavi vidimo tudi naše boljše tržne in razvojne možnosti."

Mojca Potočnik

Energetika Ravne kot družba z omejeno odgovornostjo posluje od lanskega aprila, njen ustanovitelj pa je Metal Ravne. Glavna dejavnost Energetike je proizvodnja in distribucija energetskih medijev za proizvodne družbe in proizvodnja toplotne energije za daljinsko ogrevanje mesta Ravne.

Njeno lansko poslovanje in načrte za letošnje predstavil direktor Franc Rus, dipl. inž.

ENERGETIKA

1993: DOBRA OCENA ZA GOSPODARJENJE

100 ljudi, nekaj jih je odšlo, nekaj pa se jih je vrnilo iz Logističnega centra. Za leto 1994 predvidevamo, da bo naš kolektiv štel 104 zaposlene.

Ugotavljam, da je skrb zaposlenih za znižanje stroškov v Energetiki, odkar je samostojno podjetje, vse večja. Gospodariš pač lahko samo s tistim, kar imaš. Ne moreš se zanašati na druge. Med letom smo imeli blokiran žiro račun le nekaj dni, prizadevali smo si za likvidnost. Zaupanje dobaviteljev v podjetje raste, saj smo npr. na začetku

lanskega leta morali energente plačevati vnaprej, sedaj pa tega skoraj ni več treba.

V finančnem delu bilance imamo izgubo zaradi odpisanih terjatev. Naš največji dolžnik je Komunalno podjetje Prevalje. Z nekajdnevno zamudo smo jeseni začeli ogrevati Ravne, saj smo čakali, da nam poravna glavnico dolga. Sedaj ga tožimo še za plačilo 30 milijonov tolarjev zamudnih obresti, saj jih tudi mi dolgujemo Petrolu. Nekaj denarja za plačilo ogrevanja se sedaj le steče v Energetiko, saj Stanovanjsko podjetje Ravne hkrati s stanarino pobere tudi denar za ogrevanje in ga nakaže našemu podjetju. Drugi naš največji dolžnik pa je Metal, s katerim se poskušamo za plačilo sproti dogovarjati.

"Izračuni so pokazali, da naj bi v poslovnem delu bilance imeli 6 milijonov tolarjev dobička; ker pa Energetika naj ne bi ustvarjala profita, smo družbam glede na porabljeno energijo in izstavljene račune izdali dobropise. Poslujemo torej s pozitivno ničlo.

Lani smo dobro gospodarili, znižali smo tudi svoje stroške. Kar 30 odst. prihodka smo dosegli zunaj železarne, predvsem na račun dobave toplotne energije Komunalnemu podjetju Prevalje, vzdrževanja sistema toplotnega ogrevanja za stanovanjsko podjetje, izdelave študij in projektov itd. Z zbiralci olj in oljnih emulzij smo podpisali pogodbe o poslovno-tehničnem sodelovanju. Vse kaže, da bomo zaradi zaostrene zakonodaje predelali še več odpadnih emulzij, zato bomo morali še dodatno zaposlovati. Marča se iz Logističnega centra na ta dela že vrača en delavec.

Lani smo po dolgem času spet izpeljali nekaj investicij v skupni vrednosti 15 milijonov tolarjev. Iz amortizacijskega denarja smo tako 6 milijonov vložili v vodenje konične električne moči. Prav toliko je stala obnova vročevodnega kotla v kotlarni. Nabavili pa smo tudi nekaj merilnih instrumentov.

V Energetiki je bilo med letom v povprečju zaposlenih

1994: V ZNAMENJU LASTNINSKEGA PREOBLIKOVANJA

Letošnji načrti so optimistični. Železarniškim družbam bomo dobavili enake količine energentov kot lani. Še naprej si bomo prizadevali za zniževanje stroškov.

Čaka nas lastninsko preoblikovanje. UO Energetike je naš predlog že potrdil. V prvi fazi naj bi bila država oz. Metal 79-odst. lastnik Energetike. Zaposlenim bi pripadel 20-odst. delež (za certifikate in neizplačane dele plač), 1 odst. pa bi namenili notranjemu odkupu. V drugi fazi načrtujemo, da bi občina v Energetiko prenesla svoj delež osnovnih sredstev iz komunalne energetike. Če se bo to zgodilo, imamo vse možnosti, da bo v podjetje vlagal tudi Petrol - Trgovina. Zgradil bi naj polnilnico jeklen in rezervoarjev za tekoči naftni plin. Pripravljamo namreč študijo o ogrevanju Leš, Črne in Žerjave. Raziskava bo pokazala, ali je namesto plinovoda v kraju smotrnejše npr. postaviti rezervoarje s tekočim naftnim plinom, ki bi jih vsaka dva ali tri mesece polnili iz tukajšnjega skladišča.

Energetika si bo prizadevala, da bo dobila koncesije za

sistem daljinskega ogrevanja in distribucijskega omrežja zemeljskega plina in za gradnjo ter širitev plinskega omrežja v občini Ravne. S potencialnima koncesijskima partnerjema (Petrol - Trgovina in SKB - Investicijsko podjetje) je že podpisala Pismo o nameri.

Prav tako za letošnje načrtujemo študijo in morebiti že začetek gradnje kogeneracijskega sistema - to je kombinirane proizvodnje elektrike in toplote - v vrednosti 10 do 11 milijonov DEM. (Za nepoznavalce: v plinsko turbino dovajamo čisti zemeljski plin, ki ob zgorevanju poganja turbino, le-ta pa električni generator. Velikost sistema je odvisna od ponora toplote. Dimne pline (550°C) iz plinske turbine odvajamo v kotel in proizvajamo toploto. Izkoristek energije, vložene v plinske turbine, je 33 odst. elektrike in 67 odst. toplote. Elektra dela le, če je ponor toplote; torej med ogrevno sezono.) Če bomo opisani sistem gradili (proizvajal naj bi 8 do 9 megawattov električne moči), bo odvisno od razmerja med ceno plina oziroma električne ener-

gije. Začeli bomo tudi pripravljati investicijsko dokumentacijo za elektrarno na Meži. Zajetje bi bilo na mestu, kjer reka priteče v železarno, generator s turbino pa bi stal v kleti minilivarne. Študija je bila pripravljena že pred osmimi ali devetimi leti, sedaj jo je treba ovrednotiti (predvidena moč turbine je 700 kW) in izpeljati.

Za konec bi rad povedal še nekaj o medsebojnih odnosih v Energetiki. Vsak vodja oddelka ve, kaj so njegove naloge in jaz se v njegovo področje dela ne vmešavam. Vodje iščejo trg za storitve ter organizirajo delo; če je le-to pravilno razporejeno, so ljudje zadovoljni. Plačo prejemajo redno, poskušamo uvajati stimulacije v okviru možnosti. Jasno je, da vsega prihodka ne moremo prečiti v plače, saj moramo skrbeti tudi za boljše jutri. Vseeno pa je vzdušje v Energetiki delovno in dovolj prijazno."

A.Č.

STO

direktorjem Marjanom Senico, dipl. inž.

Lani je STO posloval z izgubo, ki pa je bila bistveno manjša kot leto poprej. Letos bo nekatere utečene posle še nadaljeval, nekaj pa bo novih projektov. Zapis je nastal po pogovoru z

CILJ: Osvajanje novih izdelkov in trgov

"Leto 1993 je STO sklenil z izgubo, ki pa se je v primerjavi s predlansko zmanjšala za polovico. Nekateri načrtovani posli namreč niso bili izpeljani. Zaradi nerednega plačevanja smo z iranskim kupcem prekinili sodelovanje, ki bi lahko prineslo 4 milijone DEM. Prav tako ni bil uresničen projekt Primtec z avstrijskim partnerjem, ker je le-ta precenil tržne možnosti izdelka. Izdelali smo dva prototipa, sodelovali na sejnih, naročil in načrtovanega posla v višini 3,5 milijona DEM pa ni bilo.

Izguba po posameznih obratih je dosegla naslednje odstotke realizacije: TSD 35 % (leta 1992 111 %), Pnevmatika 40 %

(83 %), Vzmetarna 13 % (27 %), Orodjarna 69 % (88 %) in Kalilnica 21 % (-13 %).

V **Vzmetarni** so decembra 1992. leta začeli s serijsko proizvodnjo stabilizatorjev za Revos, letos pa jih bodo delali za Clio. Vzmetni želijo osvojiti tudi nemški (Opel, BMW) in madžarski trg (za katerega so že izdelali prototipe). Če bosta največja kupca (TAM in Itas) obdržala dosednji obseg naročil in če bo obrat hitro "osvojil" proizvodnjo vzmeti za Clio, bi Vzmetarna letos morala poslovati pozitivno.

Kalilnica bo svoje storitve (prekaljevanje valjev, druga toplotna obdelava) letos ponujala tudi navzven: ne le v Sloveniji, temveč tudi v tujini. To pa bo zahtevalo vlaganje v novo tehnološko opremo.

V **Orodjarni** bodo ob sedanjem programu orodij začeli z izdelovanjem posebnih rezkarjev. Skušali se bodo tudi tehnološko opremiti.

Pnevmatika je že predlani začela sodelovati s firmama Böhler in Krupp. Kooperacijski posel s prvim podjetjem je leta 1992 prinesel 120.000 DEM, lani v prvem polletju pa 3 milijone avstrijskih šilingov.

V **TSD** dela za posebne programe ne manjka, perspektivno pa bo tudi področje železnic - tako doma kot v Evropi. S potencialnimi partnerji so že

vzpostavili stike.

Tudi tako imenovane **skupne službe**, predvsem laboratorij s svojimi storitvami in kontrolo (neporušne metode), na

zunanjem trgu iz leta v leto več zaslužijo. Leta 1992 npr. 151.000 DEM, lani že 444.000 DEM. Sedaj so se usposobili tudi za servisiranje merilnih strojev.

LETOŠNJE smernice

Za leto 1994 predvidevamo realizacijo v višini 30 milijonov DEM. Seveda - če ne bo večjih težav, npr. pri financiranju proizvodnje.

V investicijski plan smo zapisali le nakup nekaj manjših strojev, odplačevali pa jih bomo na leasing.

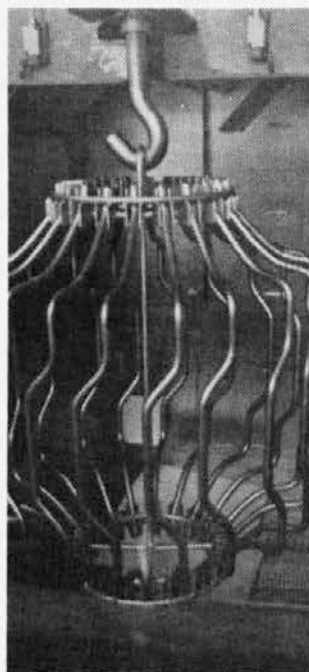
V STO je sedaj 585 zaposlenih. V prihodnje se bo njihovo število povečevalo le v neposredni proizvodnji, če se bo povečal obseg dela.

Oddelka za razvoj oziroma kontrolo bosta morala dela poiskati tudi zunaj STO in se sama "preživeti".

Zmanjšati bomo morali tudi stroške poslovanja, urediti skladiščno načrtovanje ter doreči organizacijo.

Lastninjenje podjetja bo potekalo v okviru strategije koncerna Slovenske železorne oziroma države. Kupca še ni; čeprav želimo večji del podjetja lastniti z notranjim odkupom, pa se bo moral STO - zaradi uvajanja novih, bolj zahtevnih programov, ki terjajo denar za investicije - povezati tudi s svojimi poslovnimi partnerji."

A.Č.

"Naš osrednji cilj je pozitivno poslovanje; tako bomo zagotovili podjetju dolgoročni razvoj, zaposlenim delo in solidne plače, ki jih bodo motivirale za dobro delo," pravi direktorica Ivana Klančnik, oec.

NOŽI

VEČJA PROIZVODNJA IN PRODAJA

"Lansko leto lahko - glede na razmere, v katerih poslujemo - ocenimo kot dobro. Poslovali smo pozitivno z 1- odst. dobičkom na dohodek, kar je bistveno bolje kot leta 1992. Naš cilj je bil jasen: povečati proizvodnjo ter prodajo in tako znižati fiksne stroške na enoto proizvoda. Dosegli smo za 25 odst. večjo proizvodnjo in 24- odst. rast prodaje glede na prejšnje leto. Kar 85,4 odst. izdelkov smo izvozili, nekaj kupcev pa imamo tudi v Sloveniji in na Hrvaškem. Za železarske družbe in druge naročnike pa smo opravljali tudi storitve (brušenje, toplotna obdelava).

Za uresničitve ciljev so si prizadevali vsi zaposleni na vseh področjih dela (od

priprave dela, proizvodnje, kontrole do prodaje), ob povečanemu obsegu proizvodnje pa je bilo pomembno zlasti zagotavljanje kakovosti.

Imamo pa tudi težave. Proizvodna hala je stara več kot 20 let, ne ustreza povečani proizvodnji, ekološkim zahtevam, tudi klimatske razmere niso najbolj ugodne. 85 odst. opreme je odpisane, izrabljenost pa se zaradi tri ali štiriizemskega dela še povečuje. Nujne so investicije, s katerimi bi zamenjali stare stroje in se tako izognili tudi visokim stroškom za njihovo vzdrževanje. Lani smo - brez podpore bank - že naročili dva stroja, ki ju bomo prejeli šele letos.

USPEŠNI V OSTRI KONKURENCI

Nismo pričakovali, da se bo prodaja na domačem trgu povečala, vendar tudi nismo predvidevali, da se bo zmanjšala, kar pa se je zgodilo. Zato je toliko večji uspeh, da smo pridobili številne nove kupce iz tujine. Noži svoje izdelke danes prodajajo v Južni in Severni Ameriki, v vseh evropskih državah, na Daljnem Vzhodu, v Indoneziji, Maleziji, Tajvanu ...

Na Daljnem Vzhodu so naši konkurenti zlasti japonska in kitajska podjetja, zato bomo morali tudi mi znižati stroške in povečati storilnost, da bomo

uspešno prodajali naš program furnirskih nožev. Zaenkrat nas, verjetno zaradi manjših količin, še niso zaznali kot konkurente. Ko se bo to zgodilo, bodo cene njihovih izdelkov padle. Na to moramo biti pripravljeni. Tudi v Evropi je velik pritisk na cene. Dejstvo je, da so zmogljivosti za proizvodnjo industrijskih nožev v svetu prevelike, saj ima skoraj vsaka država vsaj enega velikega proizvajalca. Kupce je mogoče pridobiti le z ustrežno ceno, saj kakovost in dobavni roki (ki jih merimo že v tednih) sploh niso stvar razprave.

DOBRA IZHODIŠČA ZA NAPREJ

Za letos načrtujemo 9- odst. povečanje proizvodnje in 4- odst. rast vrednostne realizacije - slednje predvsem na račun spremembe asortimenta, kjer je opazno povečanje naročil za furnirske nože.

Spodbudno je, da imamo v tem trenutku zmogljivosti zasedene že do avgusta, na nas pa je, da bomo naročeno pravočasno in kakovostno izdelali. Upamo tudi, da nam bo Metal vložni material dobavljal redno, saj bomo drugače zašli v težave. Poleg Metala, ki je naš največji partner, poslujemo tudi z drugimi železarskimi družbami. Za ilustracijo: kar 85 odst. računov poravnamo znotraj nekdanje Železarne Ravne.

Če bosta proizvodnja in prodaja skladni z načrti, bi morali v nova osnovna sredstva investirati vsaj milijon DEM.

V primerjavi s podobnimi tovarnami nožev po svetu sta pri nas proizvodnja in prodaja na zaposlenega nižji, čeprav ju povečujemo in se skušamo približati zlasti evropski storilnosti. Če gledamo s tega vidika,

potem si dodatnega zaposlovanja še dolgo ne bomo mogli privoščiti. Potencialni kupec podjetja je npr. predvidel občutno zmanjšanje števila zaposlenih.

Število zaposlenih se naj letos ne bi povečevalo; mogoče kaj na račun razpusta Poslovnega servisa, čeprav bomo načeloma nove funkcije poskušali razdeliti.

Zavedati se moramo, da delamo v spremenjenih razmerah, ko je za enak denar treba več in tudi bolje delati. Zato zaposlenim omogočamo izobraževanje.

Kako bo z lastninjenjem podjetja, je še nejasno. Seznanjeni smo s stališči UO SZ in vodstva. Vemo, da bo vsako možnost lastninjenja vlada posebej obravnavala. Za zaposlene je rezerviran 20- odstotni delež za prodajo. Lanski poskus prodaje Nožev ni uspel, ker je potencialni kupec zaradi spremenjenih tržnih razmer odstopil od nakupa. Menim, da naglica pri lastninjenju ni dobra, ker so možne napake."

A.Č.

NOVO V ENERGETIKI - KORISTNO ZA VSE

Spoznanje, da se je treba zaradi tržnih razmer ter po neuspešnih poskusih reorganizacij opreti na lastne sile, nas je vodila k razmišljanju in ugotovitvi, da je treba nekaj narediti.

Od leta 1977 do 1992 smo za vodenje konice električne energije - enakomeren odjem - uporabljali procesni računalnik, ki je nadzoroval elektroobločne peči ter oba vakuumška postopka. Sistem je zastarel, vzdrževanje je predrago, zato od leta 1992 ni več v uporabi. Prav tako ne ustreza sedanjemu načinu obratovanja.

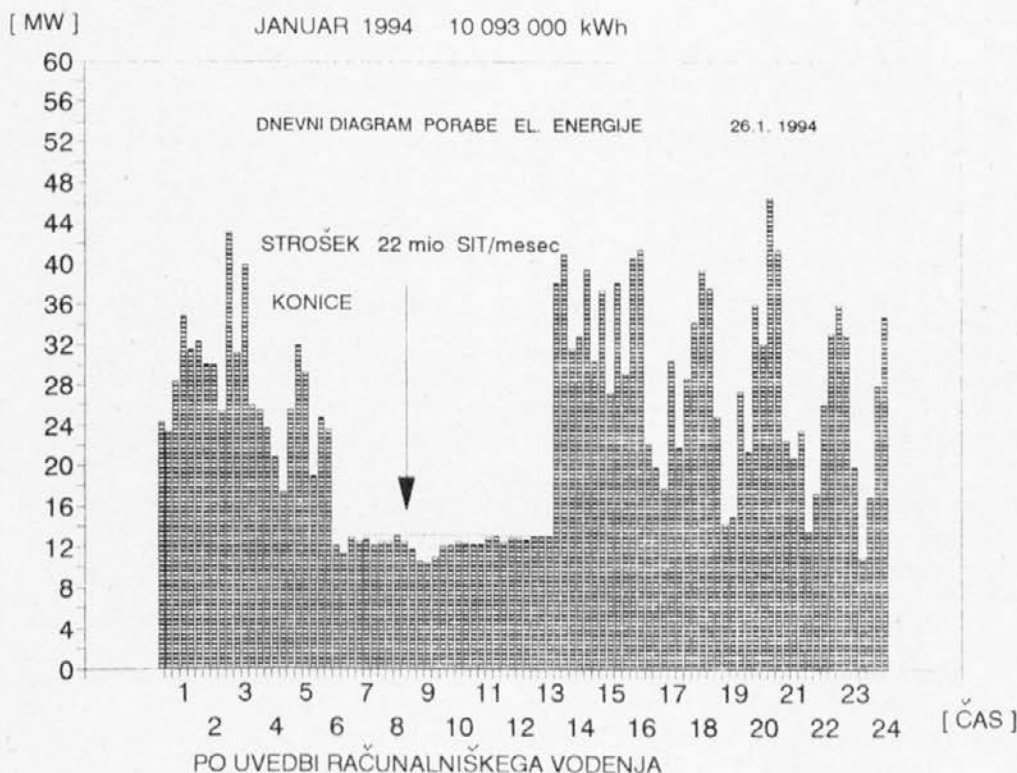
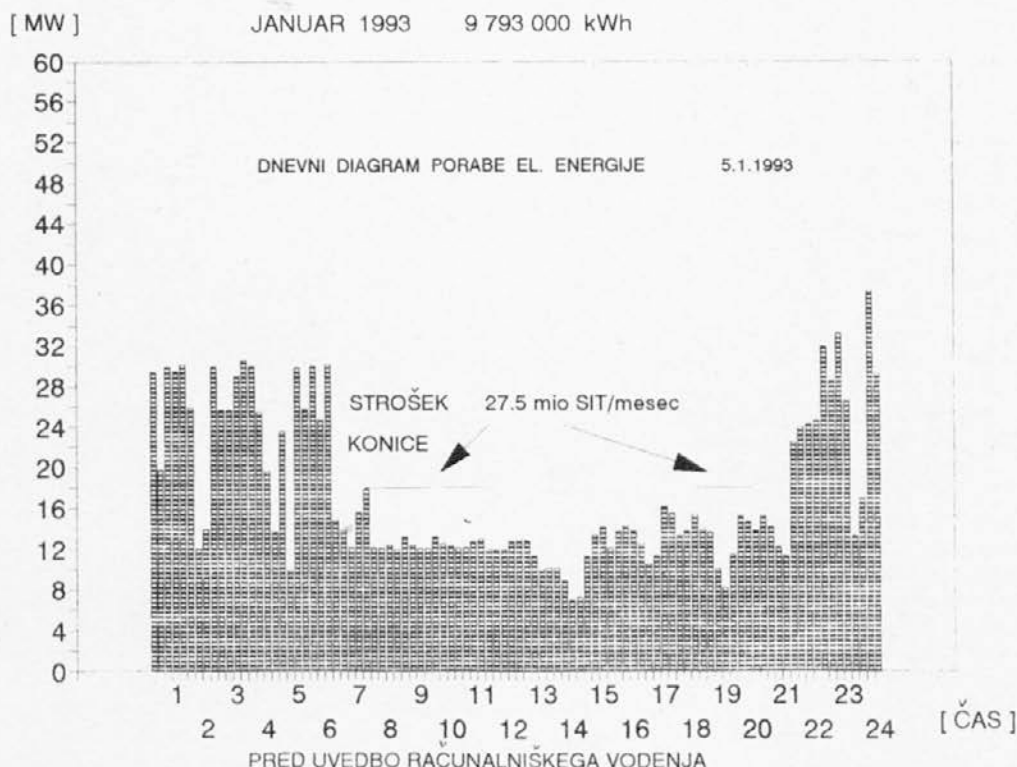
Tako smo v oddelku Elektroenergetika zasnovali projekt PVK - "Polno vodenje konice električne energije" - uravnavanje odjema električne energije v času najvišjih obremenitev v elektroenergetskem sistemu Slovenije, to je takrat, ko je energija najdražja, z računalnikom, ki bo lahko nadzoroval 60 največjih porabnikov v vseh proizvodnih družbah, ki jih je možno v določenem trenutku izklopiti za krajši ali daljši čas. Doslej smo v ta projekt vključili 46 porabnikov (EOP, VF peči, elektropeči nad 100 kW, blooming, kovaški stroj, obe stiskalnici, kompresorje, ventilatorje, strelsalko in kaljenje valjev), s katerimi zagotavljamo enakomernost odjema ter

zmanjšanje stroškov za električno energijo v vseh družbah. V sistem je vključenih še 160 alarmnih stanj centralne transformatorske postaje.

Od ideje, priprave, projektiranja, uvajanja do začetka obratovanja je trajalo deset mesecev. Projekt je plod lastnega znanja in dela, razen računalniškega programa, ki smo ga izdelali skupaj s firmo CTP iz Kranja, ter računalniške opreme, ki jo je prav tako dobavila firma CTP.

Rekli smo: Projekt je treba čim prej uresničiti!

Predstavili smo ga, skupno z ekonomskimi kazalci, direktorjem vseh družb in ti so soglašali z uvedbo in sofinanciranjem. Stroški za uvedbo projekta so znašali

98.870 DEM; poravnale so jih vse družbe v sorazmerju z deleži porabe, **predvideni neposredni prihranek pa znaša 1.018.322 DEM na leto pri dogovorjenem načinu obratovanja.**

Pri uvedbi projekta so sodelovali še električarji v posameznih proizvodnih družbah in VIP ter tako pripomogli k hitri uresničitvi projekta.

S sodelovanjem odgovornih v proizvodnih družbah STO, Noži, Energetika ter posebej v Metalu in Jeklolivarni, s koordinacijo med stikalničarji in pultisti (blooming, kovaški stroj, stiskalnica ...) pri obratovanju posameznih porabnikov in z uporabo računalnika za vodenje konice električne

energije dosegamo optimalne stroške za električno energijo.

V času priprave in uveljavljanja računalniškega vodenja smo v primerjavi s prejšnjim načinom nadzorovanega obratovanja dosegli 15 % nižje stroške električne energije za ostali odjem (brez peči) v vseh družbah. Ob tem pa je bila skupna proizvodnja v vseh proizvodnih družbah občutno višja.

Lahko ugotovimo, da smo v kratkem času uvedli koristen, uporaben projekt za vse porabnike električne energije. Za delavce v Energetiki pa pomeni to še posebno zadovoljstvo, saj ga lahko s ponosom pokažemo in ponudimo tudi drugim.

Inž. Anton Bertalančič

OSKRBA Z ENERGIJO V JANUARJU 1994

V januarju sta bili dobava in oskrba porabnikov z zemeljskim plinom omejeni, in sicer od 7.1. od 8.00 ure do 13.1.1994 do 14.00 ure. Zato smo v času redukcije zemeljskega plina v Energetiki pokurili na parnem in vročevodnih kotlih 470.000 kg mazuta in 82.400 kg odpadnih olj.

Ker v januarju nismo nabavili propan-butana in mazuta, smo ta energenta rabili iz zaloga, s tem pa se je zaloga znižala na minimum.

S sekundarnimi energenti pa smo porabnike redno oskrbovali.

V januarju smo zbrali 164,10 m³ odpadne emulzije in iz nje pridobili s prečiščevanjem 46.400 kg olja za sežig. Skupno smo zbrali 82.400 kg odpadnega olja.

Opravili smo še vse načrtovane preventivne preglede in sproti popravljali okvare na energetske omrežju in napravah.

S 24.1.1994 smo ustavili proizvodnjo acetilena z napravo SIRIUS v acetilenarni. Ker pa uvažamo za potrebe rezanja in ogrevanja namesto acetilena zemeljski plin in bomo za transport plina do porabnikov uporabili isti plinovod, smo po ustavitvi proizvodnje acetilena izpihali acetilenovod in ga pričeli obnavljati in odklapljati priključke in odcepe, ki jih ne bomo več uporabljali. Dela opravljamo po posameznih odsekih oziroma skupinah porabnikov. Po končani obnovi izdelamo še tlačni preizkus.

Vsa aktivna odzemna mesta bomo na novo opremili s potrebno plinsko opremo za zemeljski plin. Dela opravljamo za vse porabnike, ki še nimajo zemeljskega plina in ga želijo imeti.

Na podlagi naročil smo opravljali tudi usluge za Stanovanjsko podjetje Ravne in za individualne osebe oz. porabnike.

Inž. Ferdinand Kotnik

METAL DELA ZA POSKUSNO ELEKTRARNO

Človeštvo je že zdavnaj spoznalo, da s svojo tehnologijo uničuje okolje. Velika grožnja življenjskemu prostoru na zemlji so predvsem jedrske elektrarne, saj ob okvarah nastaja radioaktivno sevanje, ki lahko povsem uniči življenje na velikem območju - ali celo na vsej zemlji.

Strokovnjaki Evropske skupnosti so pripravili projekt za pridobivanje energije po drugačnem principu, kot ga poznamo v atomskih centralah. Medtem ko se tu sprošča energija s cepitvenjem atomskih jeder, se bodo v novi elektrarni jedra združevala, spajala. Energija, pridobljena po postopku fuzije, bo okolju prijazna.

Poskusno elektrarno gradijo pod vodstvom Instituta JET v Veliki Britaniji že dve leti, aprila prihodnje leto pa naj bi bila nared za poskusni zagon. Če bodo rezultati ugodni, bodo začeli graditi tako elektrarno v bližini Münchena.

Proces spajanja jeder je podoben dogajanju na soncu. Zagotovljeni bodo morali biti trije parametri: visoka temperatura (300 mjo °C), čas in gostota materiala (4 do 20 delcev/m³). Proces se bo odvijal v vakuumu, torej mora biti zagotovljeno tudi 100-odstotno tesnjenje. Ni treba posebej poudarjati, da bodo tako zahtevne razmere vzdržali le materiali izjemno visokih kvalitete.

Če je pri izdelavi teh materialov soudeležen, pomeni to za Metal Ravne posebno priznanje. Kot je povedal direktor trženja v Metalu dr. Milan Svajger, je posel dobil kot kooperant nemške firme VDM, ker so njihovi strokovnjaki presodili, da smo pri nas to sposobni delati. Pri delu sodelujejo obrati EPŽ, Kovačnica in težka valjarna. Material pripeljejo v obliki ingotov, v Kovačnici jih predkujejo v elektrode za EPŽ, pretalijo in ingot skujejo na veliki stiskalnici do kvadrata 350 mm, odpravijo površinske napake, nato pa v Valjarni zvaljajo v bloke 100 x 240 mm.

Količine niso velike, doslej so obdelali okoli 30 ton tega visoko vrednega materiala. Sodelovanje pri tem delu pa je pomembno tako zaradi zaslužka kot tudi zato, ker je bilo treba v proizvodnem procesu v celoti spoštovati tehnološka pravila in vse operacije zapisovati. Če Metal ne bi imel certifikata firme Biro Veritas (standardi ISO 9000), tega dela tudi ne bi dobil.

Projekt, ki bo trajal štiri leta, imajo Angleži terminiran do zadnjega tedna. Ker je Metal pred časom zamudil z dobavami za 14 dni, je prišel na Ravne predstavnik inštituta JET, inženir Andrew S. Henton, in sam preveril usposobljenost naših obratov. Zaradi nekaterih pomanjkljivosti ga je bilo težko prepričati, da nam ni izrekel nezaupnice.

Naj torej zapišem priporočilo dr. Svajgerja:

To zahtevno delo, čeprav količinsko neznatno, je za nadaljnji obstoj in razvoj metalurgije na Ravnah zelo pomembno, zato storimo vse, da ga bomo opravili v zadovoljstvo naročnika!

Mojca Potočnik

VI VPRAŠATE, MI POIŠČEMO ODGOVOR

Pred časom se je na uredništvo Informativnega fužinarja s svojo nesrečno zgodbo obrnila Milka Breznik. Pomagali smo ji poiskati odgovor. Upamo, da bo z njim zadovoljna.

Z današnjim vprašanjem in odgovorom začnemo (oživljamo) rubriko, ki bi - ob sodelovanju bralcev - lahko postala redna in bi zagotovo prispevala k boljšemu komuniciranju v podjetjih.

Urednica

Tu naj bi dobivala 70-odstotno plačo, toda to, kar prejmem, ni 70 odstotkov moje plače. To sem dobivala, dokler sem bila na čakanju, v Logistiki pa dobim le 18.000 SIT. Tudi za bolniško bi dobila več, a od 1. julija lani v bolniško ne morem iti. To se mi ne zdi prav: invalidka sem in precej bolna, plačujem dodatno zavarovanje in dajatve, pravic pa nimam enakih kot zaposleni.

Regres in ozimnico sem dobila po kriterijih Logistike. Niti kadrovske službe niti socialne službe ne dolžim za krivice, ki se mi dogajajo, kriv je moj obrat, za katerega sem delala 30 let, potem pa me je zavrzel, kot bi bila gobava. Sedijo lepo po pisarnah in si mislijo, kako so humani, ker so nas toliko dali na cesto.

Šla sem na predavanje o možnostih za novo zaposlitev. Kdo te bo zaposlil 4 leta pred penzijo?! In še to: O tem, da so me izločili iz obrata, mi niso povedali sami, zvedela sem na cesti od drugih. Ko sem se pritožila, so mi razlagali, da moram biti vesela, ker sem zaščitena. Le kako bi bil vesel kdo izmed njih, ko bi bil na mojem mestu. Razumem, da ni dovolj dela in denarja. Toda enako kot za delavce, bi moralo veljati tudi za šefe. Kako, da med njimi ni presežnih, odvečnih delavcev?

Milka Breznik

"ZAPOSLENA" V LOGISTIKI

Trideset let sem delala v kemijskem laboratoriju, od tega sem bila 26 let na izmenskem delu, za čas, ko sem delala v topilnici, pa imam priznane šest mesecev beneficirane pokojninske dobe. Prej sem delala na kvantometru, nato so me zaradi zmanjšane delovne zmožnosti (prisluzila sem si jo na delovnem mestu!) premestili na lažje, enozmenskostno delo. Lani aprila so mi priznali invalidnost 3. kategorije in me premestili v Logistični center.

ODGOVOR ZA LJUDMILO BREZNIK S KADROVSKEGA VIDIKA

Tako kot v večini podjetij, smo tudi v Metalu ugotavljali, da z obstoječim številom kadra premalo naredimo, ter smočasne presežke določali že septembra 1990. leta.

Zaradi izredne podpore države, ki nam je pomagala pri izvajanju sanacijskega programa ter reševanju presežnih delavcev, smo ugotovili trajne presežke šele 1.7.1993. leta; med njimi je bila tudi naša delavka Ljudmila Breznik, ki pa je bila od 9.2.1993 na začasnem čakanju.

1.7.1993 je bilo v SŽ Metal ugotovljenih 182 trajno presežnih delavcev ali 16,65 odst., od tega 48 (26,37 odst.) invalidov, ki jim po Zakonu o delovnih razmerjih ne preneha delovno razmerje. Trenutno pa v Metalu še vedno dela 111 invalidov oz. 9,11 odst. Pri tem je treba povedati, da se zavedamo, da so delavci, ki imajo status invalida, naši delavci, da so nekateri postali invalidi zaradi slabih pogojev dela, da se trudimo, da bi poiskali primerno delo vsakemu invalidu, vendar pa nas morajo razumeti tudi ti delavci, da moramo poslovati s čim boljšim rezultatom ter z ljudmi, ki dajejo čim več.

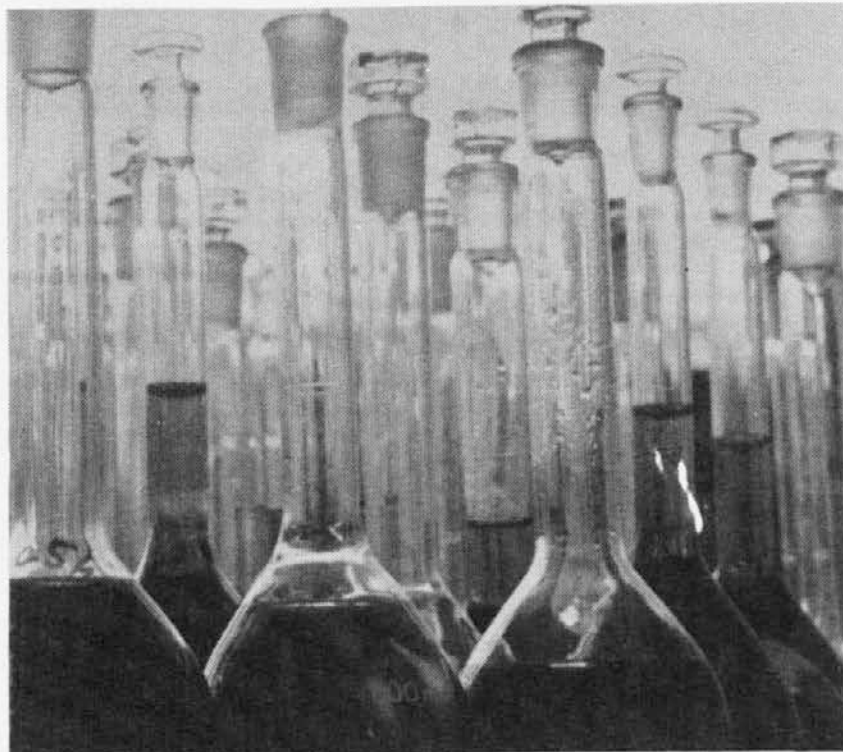
Obseg dela se je zmanjšal v vseh okoljih, tudi v kemijskem laboratoriju, čeprav imamo nekaj več zaposlenih kot konkurenčne firme. Delavka ni bila izločena zaradi nedela, saj smo jo lahko prestavljali na vsa dela glede na njeno zdravstveno zmožnost. Njeno delovno mesto smo ukinili, delo pa porazdelili med druge delavce, ki opravljajo tudi svoje delo.

Delavka se je sicer pritožila na sklep o razporeditvi v Logistični center, vendar komisija ni ugodila njenemu zahtevku.

Plačo dobiva po sistemu, kar je 70 odst. njenega plačilnega razreda in delovne dobe, vendar pa po točki Logističnega centra, ki je nižja od točke v podjetju, kjer je bila na čakanju.

Zavedamo se, da za nikogar ni lahko, preživeti pa bomo morali vsi.

Priprava dipl. psih. Milena Gartner-Delpst, kadrovnica v Metalu

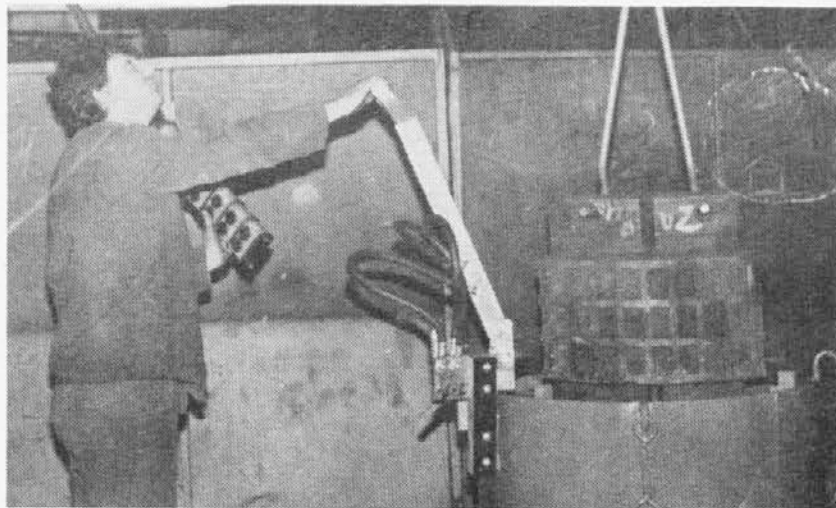

NAPRAVA ZA KONTROLO MATERIALA Z MAGNETNIM PRAŠKOM

Sredi februarja so v Radiografskem laboratoriju preizkusili napravo za magnetoskopsko kontrolo težjih ulitkov. Izdelali so jo po zamisli vodja defektoskopske kontrole dipl. inž. Alojza Hudeja in v sodelovanju z delovodjem Fužirjem in Bernardom Zverom v TSD na podlagi podobnih naprav, ki so jih v Železarni Ravne že uporabljali za kontrolo manjših kosov, medtem ko so večje segmente doslej kontrolirali ročno.

Alojz Hudej je dobil nalogo, da izdela napravo za kontrolo segmentov določene velikosti, za kar je potreboval bakreni vodnik (uporabil je staro tuljavo, ki so jo imeli v Strojih, vendar je niso več rabili), Bernard Zver pa je na odpadu našel dovolj velik sod, v katerega nalije tekočino za magnetenje. Segmente, težke tudi čez 200 kg, z ročnim žerjavom potopijo v tekočino, namagnetijo in dvignejo nad napravo, tako da jo kontrolor presveti z ultravijolično svetlobo in pregleda z vseh strani.

Prednost kontrole s to napravo je ta, da se preizkušane namagnetijo po celotni površini hkrati, kontrolor pa ga lahko kontrolira vzravnano; prej je bil opazovan kos na tleh, kontrolirati ga je bilo mogoče le del za delom, kakor se je površina s polivanjem tekočine magnetila.

Kontrolor je bil pri delu sklonjen, v roki je držal 3 kg težko kontrolno napravo, z drugo je polival tekočino, ob tem pa je moral ulitek še ročno obračati. Mimogrede je kak del izdelka ušel kontroli.

Nova naprava ima prednost zaradi dveh: tekočino, ki jo kupujejo v Nemčiji, bodo lahko večkrat uporabili, medtem ko so jo pri ročnem magnetoskopiranju zivali po tleh, kontrola pa bo odslej bistveno lažja.

Kot je dejal Alojz Hudej, si izdelovalci te naprave ne domišljajo, da so z njo odkrili Ameriko, bili pa so domiselni in iznajdljivi in so podjetjem, ki bodo to kontrolno napravo uporabljala, prihranili lep denar.

Seveda o prijavi inovacije ali vsaj koristnega predloga ni govora, saj službe za inovacije ni več. Toda stvar govori sama zase. Kontrola težjih ulitkov bo odslej boljša in lažja.

Mojca Potočnik

ZAKAJ SE NE BI GRELI Z BIO MASO?

Človeštvo je z uporabo različnih virov energije že tako onesnažilo okolje, da je skrajni čas razmišljati o drugačnih možnostih pridobivanja energije, kot smo jih bili navajeni doslej.

Okolju prijazen vir energije je bio masa, ki je imamo na Koroškem dovolj na razpolago (to so v glavnem lesni odpadki, ponekod pa za ta namen gojijo posebne, hitro rastoče rastline), vendar je ne izkoriščamo. Lesnopredelovalne tovarne v Koroški regiji so lani velike količine lesnih odpadkov izvozile v Avstrijo. V sosednji državi imajo zbiranje in pripravo lesnih odpadkov za kurjenje dobro urejeno, tako da lahko s tem gorivom kurijo tudi v mestnih hišah, saj ne potrebujejo skladišč za sekance.

Svetovalci Energetske svetovalnice Ravne so v sredo in četrtek, 2. in 3. marca, v Črni in na Prevaljah predstavili napravo za ogrevanje z bio maso. V

sodelovanju z avstrijsko firmo Wagner jo izdeluje podjetje Mestako v Mežici.

Naprava, ki so jo namestili kar na avtomobilsko prikolico, je sestavljena iz kotla, predkometore, transportnega požla, zalogovnika, enote za krmiljenje in mehanizma za izločanje pepela. Za prižiganje in delovanje naprave je potreben električni tok jakosti 0,18 kW. Izkoristek pri kurjenju je izjemno visok, do 80-odstoten (če je kurivo

vlažno, je manjši, vendar ga ni treba sušiti), pepel je mogoče uporabiti kot gnojilo. Naprava je dobro zavarovana pred samovžigom, temperatura gretja pa se uravnava samodejno.

Za srednje veliko družinsko hišo potrebujemo letno največ 20 m³ bio mase, kar pomeni - po avstrijskih cenah tega kuriva - 20.000 SIT. Za primerjavo: kurilnega olja pokurimo v eni sezoni za 70.000 SIT.

Za zdaj naši energetske

svetovalci priporočajo kurjenje z bio maso predvsem tistim, ki imajo na razpolago lesne odpadke, še posebej kmetom. Nekateri so se že začeli zanimati za nakup te naprave, ki pa za mnoge predstavlja prevelik finančni zalogaj - cena vzorčnega kompleta je 708.000 SIT - zato bi bilo prav, ko bi jim prisluhnili tisti, ki so odgovorni za energetske politike in za okolje v državi Sloveniji.

M.P.

KULTURA

KULTURNA KRONIKA

PROSLAVE

Ob slovenskem kulturnem prazniku so bile v vseh krajih Mežiške doline proslave s petjem, recitacijami ali z nastopi instrumentalistov. Osrednja prireditve je bila 7. februarja v Koroški osrednji knjižnici na Ravnah, krajevne proslave pa so se zvrstile v dneh okoli 8. februarja v Črni, Mežici, Kotljah, Šentanelu, na Holmcu in na Prevaljah.

KONCERTNA DEJAVNOST

4. februarja je Planinska zveza Slovenije priredila v Cankarjevem domu v Ljub-

ljani koncert planinskih pesmi. Nastopilo je sedem slovenskih moških zborov in skupin, med njimi tudi Vres s Prevalj.

18. februarja se je s koncertom v Dravogradu začela 27. koroška zborovska revija **Od Pliberka do Traberka**. Koncerti so bili še: 19. februarja v Kotljah in v Šentprimozu v Podjuni, 25. februarja v Mežici, 4. marca v Črni in 5. marca v Vogrčah pri Pliberku. Sklepna prireditev je bila v soboto, 12. marca, v športni dvorani na Ravnah. Nastopilo je 17 zborov iz Podjune in Mežiške doline ter Dravograda. Vsak je zapel po dve pesmi iz Roža, kajti letošnja revija je bila posvečena rožanski ljudski pesmi.

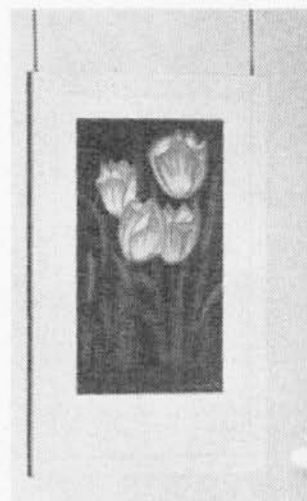
19. februarja je Vres nastopil v Trbovljah, kjer je bilo 12. pevsko srečanje pobratenih moških zborov Od Korotana do Jadrana.

GLEDALIŠKA DEJAVNOST

V krajih Mežiške doline in zunaj občine so nastopale ljubiteljske gledališke skupine iz Kotelj, s Holmca in z Leše.

Hotuljci z burko **Zmeda nad zmedo** gostujejo na odrih zunaj občine; na Holmcu so imeli 20. februarja premiero igre **Rudija Mlinarja Stava** (ob pomoči Franca Gutmana je delo režiral Janez Mikeln), nato so igrali še v več drugih krajih; gledališka skupina KUD Leše pa je februarja šestkrat ponovila **Odpustke**, Mlinarjevo dramatisacijo Prežihove novele, ki jo igrajo že od decembra.

Ljubitelji gledališča so si zadnji petek v februarju lahko ogledali 3. predstavo letošnjega gledališkega abonmaja. Ljubiteljsko gledališče **KUD Zarja Trnovlje-Celje** je uprizorilo komedijo **Branislava Nušića Mister Dolar** v režiji Štefana Žvižejca. Igro je predstavil in postavil v slovenske razmere Milan Jesih.

LIKOVNA DEJAVNOST

Razstave v Galeriji Grad so zadnji čas manj pogoste kot v preteklosti. Od 10. do 17. februarja pa so bile na ogled risbe, ki so jih osnovnošolci poslali na natečaj, razpisan ob 1. mednarodnih zimskih športnih igrah šolskih otrok.

Mojca Potočnik

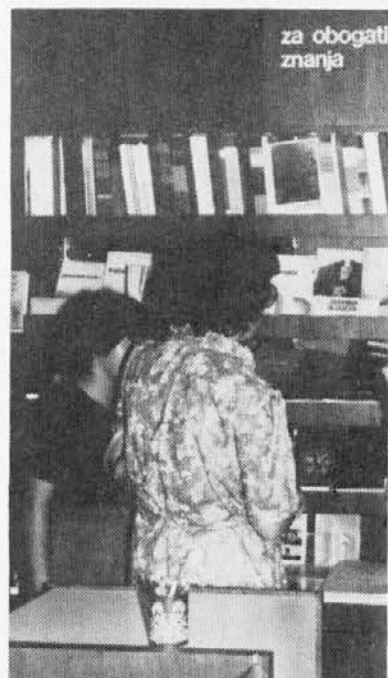
NOVE KNJIGE

V KOROŠKI OSREDNJI KNJIŽNICI RAVNE

Afrika južno od Sahare. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993. - (Dežele in ljudje)
Bergant, Z.: Sistem kompleksne analize finančnega položaja podjetja. - Ljubljana : Itro, 1993
Berner, C.: Življenje v zlati dobi. - Kranj : Kržišnik (samozal.), 1993
Bogataj, J.: Ljudska umetnost in obrti v Sloveniji. - Ljubljana : Domus, 1993
Brezposelnost, izobraževanje in kariera. - Ljubljana : Andragoški center Republike Slovenije, 1993
Cunjak, M.: Praktična elektronika. - Ljubljana : Emonica, 1993
Davis, M.: Dokumentarni akreditivi. - Ljubljana : Center marketing, 1993
Gookin, D. - A. Rathbone : PC za telebane. - Ljubljana : Pasadena, 1993
Komel, D.: Fenomenologija in vprašanje biti. - Maribor : Obzorja, 1993
Končar, P.: Mednarodno delovno pravo. - Ljubljana : ČZ Uradni list RS, 1993
Kramberger, M.: Lovec na homokumulate. - Ljubljana : Slovenska matica, 1993
Križnar, T.: Samotne sledi. - Ljubljana : Križnar (samozal.), 1993
Kueltmann-Lee, A.: Poslovna nemščina. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993
Lambert-Ortiz, E.: Enciklopedija zelišč, začimb in dišav. - Ljubljana : Domus, 1993
Ličen, A.: Microsoft DOS 5.0. - Črniče : Royal Corporation, 1993
Lipnik, J. - R. Matić : Metodika govorne vzgoje. - Maribor : Obzorja, 1993
Narava v osrednji Evropi. - Ljubljana : DZS, 1993

Od ženskih študij k feministični teoriji. - Ljubljana : Študentska organizacija Univerze v Ljubljani, 1993
Ogrin, D.: Vrtna umetnost sveta. - Ljubljana : Pudon ; EWO, 1993
Oxfordova enciklopedija zgodovine. 2 knjigi. - Ljubljana : DZS, 1993
Pavlovič, Z.: Psihološke pravice otroka. - Radovljica : Didakta, 1993
Pečjak, V.: Psihologija množice. - Ljubljana : Pečjak (samozal.), 1993
Prosen, A.: Sonaravno urejanje podeželskega prostora. - Ljubljana : Katedra za prostorsko planiranje na FAGG, 1993
Prva pomoč : doma, na delu in v prostem času. - Ljubljana : Cankarjeva založba, 1993
Runyon, B. B.: Starši, ki preveč ljubijo. - Ljubljana : J. Pergar, 1993
Slovensko narodno izročilo. - Kranj : Lexis, 1993
Snoj, J.: Med besedo in bogom. - Maribor : Obzorja, 1993
Strojin, T.: Uvod v sanitarno delo. - Ljubljana : Tangram, 1993
Šeruga, Z.: Nevarne poti. - Ljubljana : Šeruga (samozal.)
Turk, I.: Uvod v ekonomiko gospodarske družbe. - Ljubljana : Zveza računovodij, finančnikov in revizorjev Slovenije, 1993
The Osborne complete book of drawing. - Usborne House : London, 1993
Vajngerl, B.: Športna ritmična gimnastika. - Ljubljana : Fakulteta za šport, 1993
Virant, J.: Zanesljivost računalniških sistemov. - Ljubljana : Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko, 1993
/olitve in politika po slovensko. - Ljubljana : Znanstveno in publicistično središče, 1993
Vrščec, M.: Varnost podjetja - tokrat drugače. - Ljubljana : Viharnik, 1993
Weaver, P.: Enoletnice in rastline za prekrivanje tal. - Ljubljana : Mladinska knjiga, 1993
Zablatnik, P.: Volksbrauchstum der Kaentner Slowenen. - Celovec : Mohorjeva-Hermagoras, 1992
-2-3 za DOS : verziji 2.4 in 3.4. - Ljubljana : Atlantis, 1993

Izbor: Darja Molnar

UOČLJIVOST PROBLEMA MATERINŠČINE MAR BOMO SVOJ JEZIK POKOPALI?!

Zdaj, ko smo "vstopili v Evropo", je začela delovati gospodarska, tržna logika. Podjetja morajo imeti kar najbolj evropska (nemška, angleška, italijan-

ska) imena, da bodo lažje konkurirala zahodnim, vodilni ljudje, tržniki in drugi zaposleni morajo obvladati vsaj enega od svetovnih jezikov, da ne bodo zardevali pred tujci, ko pridejo k njim (poceni) kupovat izdelke ali celo podjetja sama. Slovenščina stopa vedno bolj v ozadje, nekateri pa jo imajo celo za oviro na poti k mednarodnim tržnim uspehom.

Slovenci smo se pred štirimi leti skoraj soglasno odločili za lastno, samostojno državo. Danes se mnogi tega referendumu in tudi osvobodilne vojne nekaj mesecev po njem komaj še spominjajo. Kakor da bi s tem ne imeli nič in kakor da ne bi šlo za njihovo in našo skupno stvar. Razmišljajo samo o tem, kako bi vse, kar imamo, "za marko ali tolar" prodali tujcu, ki da bo potem skrbel za nas. Z imetjem pa bi mu, bogatemu kapitalistu z Zahoda, podarili še naš, slovenski jezik.

Trgovina z jezikom, kakor sem jo opisala, seveda ni tako prozorna. Ko bi bila, nanjo noben Slovenec, ki ima vsaj malo narodnega ponosa, ne bi pristal. V zvezi s slovenščino so stvari mnogo bolj zapletene.

Ker smo majhen narod, svoji materinščini že sami ne dajemo take veljave, kakršno si zaradi svoje lepote, dognanega jezikovnega sistema in tudi zaradi izjemnosti med indoevropskimi jeziki zasluži. Raje se, ker se nam je ne zdi vredno naučiti, obregnemo ob njeno težavnost in majhnost našega tržišča. Na to majhnost pa igrajo tudi drugi, večji narodi.

Pred leti so nas z zakonom o skupnih šolskih jedrih hoteli utopiti v bazenu jugoslovanščine (morda je bil to povod, da smo se začeli zavedati sebe in se osamosvajati).

Če bomo Slovenci dovolili, da se bosta tako mišljenje in tak položaj slovenščine uveljavila, je bila osamosvojitve Slovenije velik nesmisel. Namesto da bi pustili, da bi nas pokopali drugi, se bomo kot narod pokopali sami. Je bilo za to vredno žrtvovati mlada življenja, prestajati strah in materialno škodo?

Za pokop gotovo ne, pač pa za prihodnost in napredek slovenskega naroda. To pa bomo zagotovili le, če bomo spoštovali vsak sebe - kot pripadnika slovenskega naroda - in svoj jezik. Kajti noben tujec nam in našemu jeziku ne more vzeti spoštovanja - to lahko storimo le mi sami, in to z omalovaževanjem tega, kar bi nam moralo biti sveto.

Medtem ko dobro vemo, da se je tujega jezika treba naučiti, če ga hočemo uporabljati, menimo, da slovenščino tako obvladamo, ker smo se rodili kot Slovenci. Pozabljamo, da govorimo v narečju in da ima tudi

slovenščina kot knjižni jezik svoje zakonitosti, ki se jih je treba naučiti. Zaradi zapletenega zgodovinskega razvoja in številnih jezikovnih vplivov sosednjih narodov so njegova pravila zapletenejša kot v katerem od svetovnih jezikov, zato učenje zahteva celo več truda, toda ob zavesti, da je le majhen del zemljanov obdarjen s tem, da je član naroda, ki se nima ničesar sramovati (nikoli v zgodovini ni podjarmiljal drugih!), ima pa svetu veliko pokazati in dati, ta trud ne bi smel biti nepremostljiva ovira. Dokler pa so in bodo ovire na poti do vsesplošnega obvladanja materinščine tako učinkovite, bi za prihodnost slovenskega naroda veliko naredili s tem, ko bi vsi, ki delujejo javno, priznali pomen stroke - slovenistike. Kakor se nam zdi samo po sebi umevno, da o metalurških zadevah presojaajo metalurgi, o strojniških strojniki, o elektrotehniških strokovnjaki elektrotehnike, o pravniških pa pravniki, tako naj o jezikovnih stvareh odločajo jezikoslovci - o slovenščini torej slavisti.

Žal si slovenistika ob pridobitvi slovenske državnosti ni uspela pridobiti ustrezne veljave; ker pa se je poslovni svet tako hitro začel podrežati Zahodu, slovenskega jezika tudi nismo utegnili zavarovati z ustreznimi zakoni.

Tako je zdaj stanje v Sloveniji glede jezika popolnoma razpuščeno. Vsak lahko piše tako, kakor pač (ne)zna in v enaki obliki sme tudi objaviti. Včasih so tiskarne morale imeti lektorje, danes deluje polno majhnih, zasebnih tiskarn, katerih lastniki na jezikovni nadzor nad svojimi izdelki

še pomislijo ne. Nihče pa tega od njih tudi ne zahteva.

V podjetjih ni več samoupravljanja in tovrstnih gradiv ne pišejo več. Izhaja pa še vedno množica dopisov, propagandnih gradiv, predpisov o kakovosti, da ne omenjam raznih pogodb in aktov ob lastninskem preoblikovanju podjetij. Nekateri teh pisnih izdelkov so prava jezikovna skrupala. Seveda nikomur ne pride na misel, da bi jih dal v pregled in popravilo slovenistu - lektorju. Človek mora podvomiti o tem, ali res ustanavljajo podjetja prihodnosti. Morda gre za združbe, ki so jim dnevi že vnaprej šteti in jim je vseeno, kakšne ustanovne listine imajo.

Dokler je bila Železarna Ravne ugledno podjetje, so za jezikovno podobo njenih tiskanih besedil in pomembnejših dopisov skrbeli trije slovenisti. Zdaj se v podjetjih, naslednicah Železarn Ravne in njenih zasebnih izrastkih, le malokdo spomni, da bi mu bila pomoč slovenista potrebna in koristna. Mogoče je tudi, da kdo te možnosti ne pozna. Vendar jo v Logistiki - Oddelku za informiranje še lahko najde. Morda bomo komu pomagali, da se ne bo osmešil, kakor se je to zgodilo "KORDINACIJI" KRAJEVNIH SKUPNOSTI MESTA RAVNE NA KOROŠKEM. Z analfabetsko izraženo željo po samostojni občini si je ta koordinacija obdela resnično medvedjo uslugo.

Podjetja, ki priznavajo SLOVENSKO KAKOVOST (SQ), skrbijo tudi za kakovost (pravilnost) svojih besedil.

Mojca Potočnik

ŠPORT

ALPSKO SMUČANJE

Zimske olimpijske igre v norveškem Lillehammerju so bile izjemno uspešne tudi za naše športnike. Na Norveško so odhajali z velikimi upi, vrnilo se je več kot zadovoljni. Pa ne zgolj zaradi bronastih odličij Alekseja Dovžana, Katje Koren in Jureta Koširja, tudi ostali naši, med njimi še zlasti **Mitja Kunc** iz Črne, so prispevali svoj delež v mozaik uspešne predstavitve samostojne Slovenije v svetu.

Korošci smo seveda nadvse ponosni na uspehe našega **Mitja Kunca** na teh igrah. V veleslalomu, kjer je bil po prvi vožnji celo na 5. mestu, mu ni uspelo doseči zelenega cilja, saj je bil na koncu 14. Potrt je zapuščal areno, v kateri se je tisti dan našlo tudi okoli 150 njegovih rojakov iz Črne, ki so se na Norveško podali s posebnim letalom.

Toda kasneje so se dobre vožnje Mitja Kunca kar vrstile. Najprej odlično 7. mesto v kombinaciji smuka in slaloma, kjer je Mitja z drugim mestom opozoril nase - češ, tudi v slalomu boste morali računati name. In res, zadnji dan olimpijskih iger je bil Kunc v slalomski preizkušnji tako blizu medalje kot še nikoli. Le 9 stotink sekunde je zaostal za "bronastim" Koširjem in s četrtem mestom na olimpijskih igrah dosegel fantastičen uspeh.

Pa vendar smo Korošci ob izjemnih uspehih, ki jih je naš junak belih strmin dosegel na olimpijskih igrah, malce nejevoljni. Pozornost medijev je osredotočena na športnike iz "dežele Kranjske", kar pre-pogosto pa časopisi in TV pozabijo na tekmovalce z obrobja.

Kunc na olimpijskih igrah res ni imel take sreče kot Košir, ki je osvojil kolajno, toda to, kar mu gre, bi mu morali priznati - da je namreč trenutno najbolj vsestranski smučar v slovenski reprezentanci.

Tudi na domačih smučiščih je bilo v času olimpiade kar živahno. V Kranjski gori so bile od 18. do 21. februarja štiri FIS tekme. V slalomu je bil Mežičan Primož Pustoslavšek enkrat 6. in enkrat 7., smučar Fužinarja Igor Zagernik pa 9. in 10. V veleslalomu je bil Zagernik 10. in 13., Ožbi Ošlak enkrat 16. ter Simon Solero 21. in 36. Dve tekmi sta šteli za državno prvenstvo; Zagernik se je uvrstil med starejšimi mladinci na 3. mesto v VSL in 4. mesto v slalomu.

PRVE ZIMSKE ŠPORTNE IGRE ŠOLSKIH OTROK NA RAVNAH

Še enkrat smo se Korošci izkazali kot izjemno uspešni organizatorji, saj nam je uspelo, kljub pomanjkanju snega, pripraviti prve mednarodne zimske športne igre šolskih otrok. V dneh od petka, 11. 2., do nedelje, 13. 2., smo imeli v gosteh okoli 190 otrok od 12. do 15. leta iz 18 mestnih reprezentanc, ki so prišle iz osmih držav.

Marsikje bi ob takšnih nezimskih razmerah, kakršne so bile takrat na Koroškem, igre odpovedali. Toda, predsednik Športne zveze Ravne Jože Šater in njegovi sodelavci so s pravo koroško trmo igre le izpeljali v zadovoljstvo vseh nastopajočih in njihovih spremljevalcev. Tekmovališča so bila solidno pripravljena - tako veleslalomski proga na Ošvenu, tekaške steze v Bistri pri Črni in 60-metrski skakalnica v Dobji vasi, kamor so sneg navozili kar iz Podpece.

Rezultati so bili pravzaprav drugotnega pomena, pa vendar velja poudariti, da so bili Mariborčani in Kranjčani najboljši v veleslalomu in v tekih pri fantih, medtem ko so bili Kranjčani v skokih daleč najboljši. Med dekleti so v veleslalomu zmagale smučarke iz Kranja, v tekih pa tekmovalke iz italijanskega Trbiža. In naši? Tekmovalki gostiteljice so se dobro odrezale, saj so bile ravenske smučarke tekačice ekipno druge, fantje pa v veleslalomu tretji.

Igre so kar prehitro minile. Mladi iz Avstrije, Nemčije, Švice, Kanade, Italije, Slovaške, Ukrajine in Slovenije so se med seboj spoznavali in si skovali nova prijateljstva. To pa je bil tudi namen iger, ki so bile prav v času pričetka olimpijskih iger, in so tudi nosile znak olimpijskih krogov - pospeševati mednarodno spoštovanje in sožitje mladine vsega sveta za lepši in boljši ter mirnejši svet. Na skrbno pripravljeni slovesni otvoritvi so pržgali tudi olimpijski ogenj.

Smučarka Fužinarja Mateja Kraševac, sicer članica naše B reprezentance, je 12. in 13. februarja nastopila na treh tekmah za evropski pokal v Franciji.

Mežiški športni delavci so februarja uspeli izpeljati na Kopah prvo in obenem edino tekmo v veleslalomu v okviru koroške FIS turnee. Med 104 smučarji iz 8 držav je zmagal Ljubljčan Gašper Kontrec, od naših pa sta se najbolje uvrstila Igor Zagernik na 11. in Ožbi Ošlak na 14. mesto.

Na tekmah dečkov in deklic za prvenstvo vzhodne regije Slovenije se od Fužinarjevih mladih smučarjev in smučark vselej uvrščajo neke pri vrhu: Tilen Stropnik in Uroš Homan med starejšimi ter Rok Šalej, Aleš Ruter in Matjaž Kotnik med mlajšimi. Med deklicami se lahko z dobrimi uvrstitvami pohvalijo: Petra Mikeln med starejšimi in Tamara Stropnik ter Špela Božič med mlajšimi.

Mladi, komaj 12-letni Rok Šalej s Prevalj, ki tekmuje za SK Fužinar, gre vse bolj po stopinjah vzornika Mitja Kunca. Letos v februarju je dosegel nekaj imenitnih rezultatov. Na mednarodnem prvenstvu Češke

v kraju Ričky je bil med tekmovalci iz 15 držav v svoji kategoriji v veleslalomu prvi, v slalomu pa peti. Na letošnjem mednarodnem tekmovanju za pokal Loke na Soriški planini pa je Rok osvojil med mlajšimi dečki 3. mesto v veleslalomu in 5. mesto v slalomu.

Med cicibani in cicibankami v tekmovanju vzhodne regije po rezultatih pri deklicah prednjači Ravenčanka Vanja Vravnik, ki je zmagala kar v treh veleslalomskih tekmah zapored. Poleg nje se v prvo deseterico uvrščajo še Maša Černovšek, Katja Vravnik in Jasna Rapnik iz Fužinarja ter Tina Mešnjak-Maze in Petra Rajzer iz Črne. Pri cicibanih velja omeniti Klančnika, Karnerja, Lajmiša, Breznika in Hafnerja iz Fužinarja ter Pudgarja iz Črne in Pogača iz Vuzenice.

SMUČARSKI SKOKI

Erih Pačnik, lanski državni prvak v kombinaciji, letos 5. februarja na prvenstvu v Planici ni ponovil odličnega uspeha. Tokrat je bil drugi, državni prvak pa je postal Dejan Jekovec iz

Trbiža. Med dečki do 13 let je bil tekmovalac Fužinarja Dejan Sušnik 10., Damjan Voda pa 15. Na tekmovanju za pokal cockte v smučarskih skokih za dečke do 9 let v Ljubljani je zmagal Andrej Zorman, Fužinar, tretji je bil Nejc Kok.

KEGLJANJE

V obeh prvih slovenskih ligah so s tekmami 18. kola sklenili letošnje državno prvenstvo. Kegljaki Fužinarja so osvojili 6. mesto, državni prvak pa je postala ekipa Konstruktorja iz Maribora. Pri ženskah so, podobno kot Mariborčani, kegljavke EMO Celje ubranile naslov prvakinja, žal pa so zadnje, 10. mesto osvojile kegljavke Fužinarja in tako izpadle iz 1. slovenske lige. Kegljavke Korotana so dosegle 8. mesto.

Na Ravnah je bil finale državnega prvenstva za posameznike. Naslova sta si prikegljala Boris Benedik (Gradiš Ljubljana) in Marika Kardinar (EMO Celje). Od kegljačev Fužinarja je v finalu nastopil le Silvo Belaj in osvojil 16. mesto.

Ivo Mlakar

KADROVSKA GIBANJA

Februarja je bilo v družbah nekdanje Železarne Ravne natanko 4000 zaposlenih, 25. januarja pa npr. še 4194. Najbolj se je povečalo število zaposlenih v Logističnem centru, kamor je bilo premeščenih 167 delavcev VIP.

Stanje po družbah je bilo 28. februarja naslednje:

Družba	Št. zaposlenih
METAL	1231
JEKLOLIVARNA	386
ARMATURE	198
STO	585
STROJI	519
NOŽI	193
ENERGETIKA	102
LOGISTIČNI CENTER	453
TRANSLOG	127
DE PROFUNDIS	92
ZAŠČITA	114

FLUKTUACIJA

SKLENITVE DELOVNEGA RAZMERJA

Družbe so zaposlile 13 delavcev.

V Strojih bo pripravništvo opravljal 1 diplomant visoke šole, v Armature pa se je iz TO vrnil 1 delavec. Jeklolivarna je za določen čas ponovno zaposlila 11 delavcev, ki so že bili na Zavodu za zaposlovanje.

PRENEHANJE DELOVNEGA RAZMERJA

Delovno razmerje je v času od objave zadnjih podatkov prenehalo 207 delavcem.

104 (iz SGV) so se zaposlili v novem podjetju SERPA. 40 trajno presežnim delavcem je potekel odpovedni rok v Logističnem centru. 3 so odšli sporazumno, 51 pa sporazumno z odpravnino kot TP, 1 pa samovoljno. 2 je poteklo pripravništvo, 2 pa delovno razmerje za določen čas. 1 delavec se je invalidsko upokojil, 1 je odšel v TO, 2 pa sta umrla.

(Po podatkih strokovne delavke pripravila A.Č.)

JOŽE PAJENK 1956-1994

Tu ni nikogar
samo stopinje ptic in vetra v travi
in - daleč tam - v vijoličasti luči
slutnja zvonika in kamnitih križev
Tu ni nikogar
samo grozljiva ubranost
zelenega neba in zemlje
Tu sem nihče ne zajde
Tu sem te prinese

(Minatti)

Težko je pisati besede v slovo le dan po tvojem rojstnem dnevu.

Kdor te je zares poznal, je vedel, da si bil krasen fant. Tvoja družina, tvoje Marika, Urška in Zala, pa mama, brata, sorodniki, prijatelji iz šolskih klopi, mladosti in dela - vsi smo čutili enako.

Ne bomo naštevati, kdaj si prišel med jeklarje, kaj si delal ... Te statistike - tak, kot smo te poznali - nam ne bi oprostil nikoli.

Ko smo te zadnjič spremljali do groba, ni nihče zmožal glasno spregovoriti. Preveč težko in nepričakovano je bilo. Vsakdo izmed nas se je v mislih tiho poslovil.

Lepa misel in spomin naj bo trajen cvet zate, naš prijatelj in sodelavec!

Vsem tvojim in tudi vsem, ki ste ga imeli radi in ga spoštovali - sožalje.

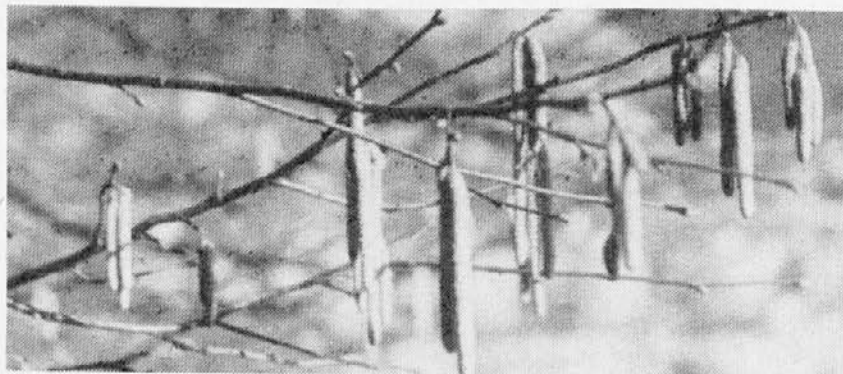
Jeklarji

ZAHVALA

Ob tragični izgubi **JOŽETA PAJENKA** se zahvalujemo Pihalnemu orkestru ravninskih železarjev, Benjaminu Lesjaku za igranje Tišine, Koroškemu oktetu, pevcem DU Prevalje in Milanu Kamniku za žalostinke, g. župniku za poslovilne besede in obred ter učiteljem in učencem OŠ Prežihovega Voranca, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, za darovano cvetje in sveče.

Žena Marija, hčerki Urška in Zala, mama ter brata Marjan in Zvone

Ustanoviteljica Informativnega fužinarja je bila Železarna Ravne, sedaj pa izhaja za naslednja železarska podjetja: SŽ - Metal Ravne, d.o.o., SŽ - Jeklolivarno Ravne, d.o.o., SŽ - STO Ravne, d.o.o., SŽ - Stroje Ravne, d.o.o., SŽ - Nože Ravne, d.o.o., SŽ - Armature Muta, d.o.o., in Energetiko Ravne, d.o.o.

Izdaja Logistični center - Informiranje, d.o.o.

Uredništvo: glavna in odgovorna urednica mag. Andreja Čibron - Kodrin, novinarka in lektorica Mojca Potočnik, novinarka Irena Nagernik, tehnična urednica Jelka Jamšek.

Tel: 0602 21- 131, urednica int. 6305, tajništvo 6753, novinarki 6304.

Tisk: Grafika & Gergek Prevalje.

Glasi se po mnenju Ministrstva za informiranje (št. 23/128 - 92) šteje med proizvode, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 %.

PREBRALI SMO ZA VAS

RAST KONKURENČNOSTI V PODJETJIH

Restrukturiranje je danes svetovni pojav. Ta proces je zajel najrazličnejša gospodarstva ne glede na njihovo stopnjo razvitosti oziroma konkurenčnosti.

Prestrukturiranje podjetij ima štiri vidike:

1. Obvladovanje oziroma zmanjševanje stroškov. Mnogi mislijo, da gre pri tem samo za krčenje delovnih mest, toda to ni edini način obvladovanja stroškov.

2. Strateški razvoj. Gre za iskanje boljših načinov, da zadovoljimo kupce. Tem rešitvam je treba dati bistveno več poudarka.

3. Organizacijsko preobrazbo. Če gre pri drugi točki za vprašanje, kaj delamo, gre tukaj za vprašanje, kako delamo.

4. Privatizacijo, in sicer v tem smislu, da je treba ljudem dodeliti odgovornost. Privatizacija v tem smislu zajema vse ljudi v podjetju. Če zaposleni na dnu lestvice meni, da je zaščiten, potem ni privatiziran.

(Vir: Konkurenčni izziv, v: Podjetnik, št. 1, 1994, str. 25)

ŠTIRIDNEVNI DELOVNI TEDEN

V nemškem Volkswagnu so se odločili, da bodo letos delovni teden skrajšali na 4 dni, da bi s tem znižali stroške plač in ohranili več delovnih mest.

Krajšanje delovnega tedna daje zelene rezultate le, če upoštevamo tri pogoje:

1. Delovni čas je treba občutno skrajšati (na primer za en dan), ker se učinki manjših krajšanj porazgubijo.

2. Hkrati s skrajšanjem delovnega tedna je treba podaljšati trajanje uporabe opreme (uvredba več izmen).

3. Plače zaposlenih je treba nekoliko zmanjšati, vendar ne za toliko, kolikor delovnih ur manj naredijo; najti je treba vmesno rešitev, ki bo v obojestransko zadovoljstvo in ne bo pomenila večjih stroškov za podjetje.

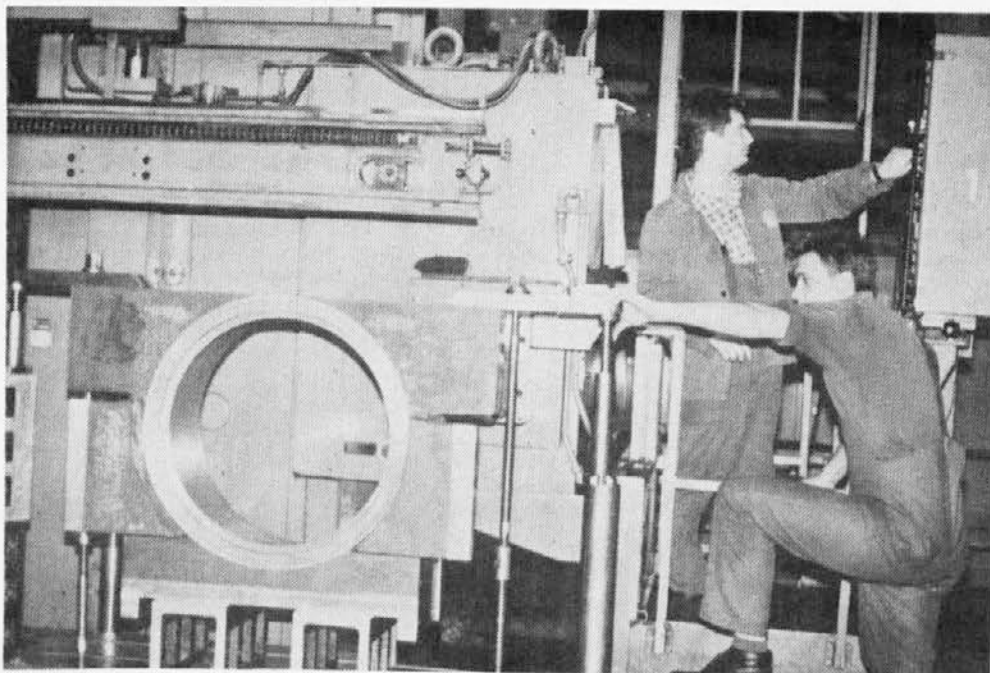
(Vir: Delovni teden dolg le štiri dni; v: Podjetnik, št. 11, 1993, str. 5)

POMEN PRODAJNE FUNKCIJE

Problem podjetnikov je v tem, da so usmerjeni v izdelek in ne v prodajo. Podjetniki so povečini tudi introvertirani ljudje. Več let vložijo v razvoj svojega izdelka, nato pa pri prodaji odpovedo. Če kupec ne želi kupiti njihovega izdelka, jemljejo to kot osebni napad.

Za proizvodne podjetnike je zelo pomembno, da čim prej začnejo razvijati profesionalno prodajno funkcijo. To pa se začne z osebnim stilom. Pravi prodajno usmerjeni človek je kot Sherlock Holmes. Je lovec. Pošilja pisma, telefonira... Vzemimo primer noža. Proizvodno usmerjeni človek ves čas razmišlja, kako bi lahko naredil čim boljši nož. O tem je prav gotovo mogoče razmišljati dneve in dneve. Toda prodajno usmerjeni človek razmišlja, kdo bi lahko kupil ta nož, kje bi ga lahko prodal. In tak način razmišljanja pelje v rast prodaje in rast podjetja.

(Vir: J. Vilfan: Kupite, kupite; v: Podjetnik, št. 10, 1993, str. 50)

KAKO POSTATI USTVARJALNEJŠI

Nikoli ni odveč nasvet, kako postati ustvarjalnejši, produktivnejši. Tu je nekaj takšnih nasvetov:

- Privoščite si pet minut premora za premišljanje vsako dopoldne in popoldne.
- Domišljajte si, da ste vodja upravnega odbora - vsaj en dan.
- Pripravite seznam različic pred svojo odločitvijo.
- Naredite risbico ali vsaj nekaj čačk.
- Poiščite vsaj pet pozitivnih odgovorov na problemska vprašanja.
- Tecite bosi po mokri travi.
- Izmisлите si kuharski recept, kakršnega še ni bilo.
- Lezite na tla in opazujte oblake.

(Vir: F. P.: Kako postati ustvarjalnejši; v: Manager, št. 10, 1993, str. 5)